

Universidade Federal do Rio Grande do Sul
Biblioteca Central
Departamento de Obras Raras

Nanoexposição, 16
Junho, 2023

Quinhentistas da
Coleção Lichenberg
Obras Raras do Século XVI

ORGANIZAÇÃO: ANA LÚCIA DE MACEDO RÜDIGER
EUGENIO HANSEN, OFS

FOTOGRAFIA: GUSTAVO DIEHL

nano
exposição 16

Pesquisa e Organização: Departamento de
Obras Raras – DOR

Montagem: Laboratório de Conservação
e Restauração - LACOR

Edição: Eugenio Hansen, OFS

Arte da capa: Gabriella Santiago

Apoio: equipe da Biblioteca Central

UFRGS

**UNIVERSIDADE FEDERAL
DO RIO GRANDE DO SUL**

Universidade Federal do Rio Grande do Sul

Reitor

Carlos André Bulhões Mendes

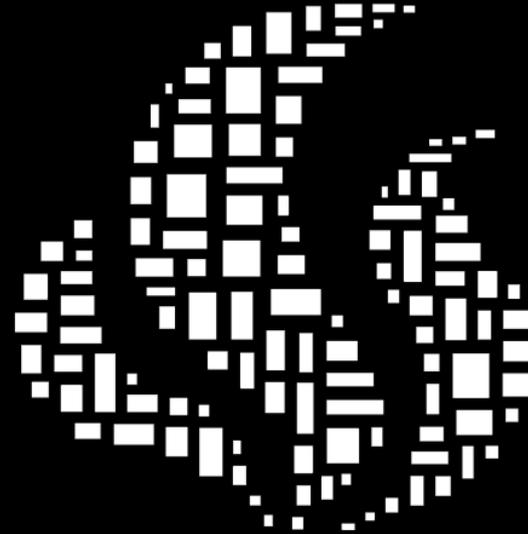
Vice-Reitora

Patricia Pranke

Biblioteca Central

Diretora

Leticia Strehl

BIBLIOTECA
CENTRAL

UFRGS

O século XVI foi um período de grande efervescência intelectual e artística, época dos “descobrimentos” de novos territórios (a América em 1492, o Brasil em 1500) dando início à globalização que temos hoje.

Na história dos livros, o século foi marcado por mudanças significativas. Com o surgimento da impressão com tipos móveis (atribuído a Gutenberg, cerca de 1455-60) foi possível produzir maior número de exemplares e títulos e a divulgação mais ampla do conhecimento.

Algumas características dos livros desse período:

- 1. Tecnologia de impressão:** a imprensa foi inventada no século 15, mas foi durante o século 16 que a tecnologia de impressão realmente avançou. Os livros tornaram-se mais disponíveis, o que ajudou a espalhar conhecimentos e ideias por toda a Europa.
- 2. Humanismo:** O Renascimento foi uma época de grandes realizações intelectuais e artísticas, e o movimento humanista enfatizou a importância do aprendizado clássico e da busca do conhecimento. Muitos livros desse período refletem esse interesse pela literatura grega e romana antiga, bem como pelos ideais do humanismo.
- 3. Ilustrações:** Com o aumento da impressão, tornou-se mais fácil e econômico incluir ilustrações em livros. Isso levou ao desenvolvimento de novos estilos de ilustração, incluindo xilogravuras e gravuras, que eram frequentemente usadas para retratar cenas da mitologia clássica, histórias bíblicas ou da vida cotidiana.

Especialmente na história da tipografia, o século XVI marcou a transição do período dos incunábulos (i.e. os primeiros textos impressos, com os tipos tendo o mesmo aspecto dos manuscritos) para a era da tipografia mecânica.

A tecnologia de impressão tornou-se mais avançada e sofisticada, os tipógrafos experimentam novos estilos e técnicas, com tipos de aparência mais limpa do que os tipos de letra góticos anteriores, e rapidamente se tornaram populares para a impressão de livros e outras publicações.

Outro desenvolvimento importante foi o uso do itálico. O primeiro tipo de letra itálico foi desenhado pelo impressor veneziano Aldus Manutius no final do século 15, mas foi no século 16 que começou a ser amplamente utilizado. Os itálicos foram originalmente concebidos como uma alternativa mais compacta e legível aos tipos de letra romanos, e eram particularmente úteis para imprimir ênfases, citações e outras passagens de texto mais curtas.

Algumas características dos livros impressos nos primeiros anos do século XVI que podem ser observadas nesta exposição:

As “ligaduras” (duas ou mais letras combinadas em um único glifo) que eram usadas nos manuscritos para economizar espaço foram mantidas mesmo que não houvesse mais necessidade de economizar pergaminho.

Capitais: tipos de iniciais ornamentais ou *iluminadas*. Em algumas edições eram deixadas em branco, para que, depois de impresso o texto, fossem desenhadas à mão.

Bordas (laterais ao redor do texto) com comentários ou espaço para decorar as páginas e torná-las visualmente mais atraentes.

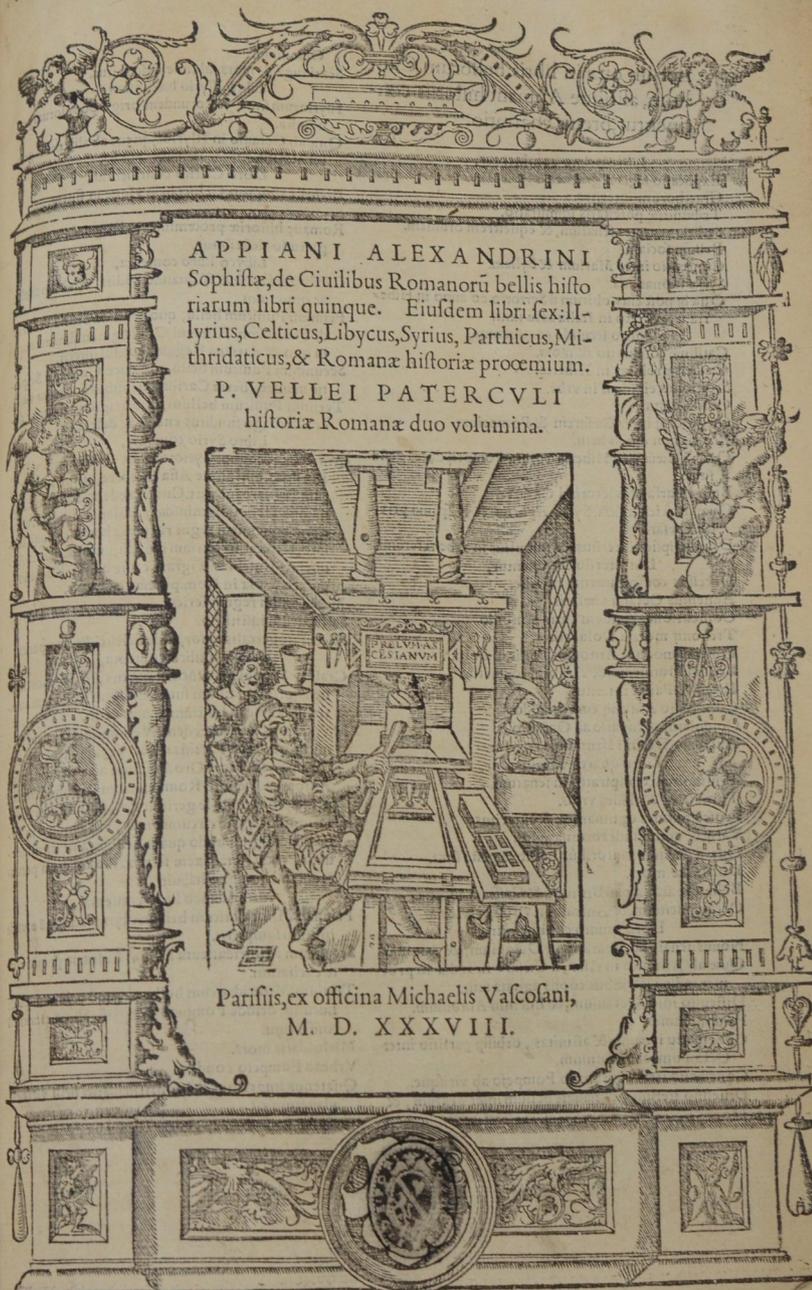
Cercaduras ilustradas com motivos florais, animais fantásticos, arabescos.

Assinaturas: sinal indicador da ordem das folhas, uma forma de *reclamo*: modo de expressar a ordem das folhas escrevendo na última linha da página a primeira palavra ou sílaba da página seguinte.

Final ou início de texto com formato de fundo de lâmpada.

1538

Apiano (95?-160)
[Historia Romana]. Appiani Alexandrini
sophistae, de civilibus romanoru bellis
historiarum libri quinque. Eiusdem libri
sex Illyricus, Celticus, Libycus, Syruis,
Parthicus [et] Mithridaticus, Romanae
historiae proemium. Parisiis : Ex-
officina Michaelis Vascos, ani
MDXXXVIII [1538]. [36], 283, [18], 41
p. 33x22cm.

Características da impressão:
Texto impresso em largas margens. Notas em corandel. Vinhetas. Capital ornamentada. Final de texto em fundo de lâmpada.

APPIANI ALEXANDRINI DE CIVILIBUS Romanorum bellis Liber Quintus, P. Candido interprete.

O S T Cassii Brutique necem Caesar in Italia profectus est, Antonius vero in Asia, quo in loco Cleopatra Aegypti regina ad eum venit: ac protinus visa eundem ad amoris sui cupiditatem impulit. Qui tantum amor utrosque simul & Aegyptum insuper extremis tandem calamitatibus inuoluit. Eam ob rem Aegyptus ipsa huius libri pars quaedam erit, verum modica, nec satis digna scriptioe nostra, & propterea civilibus, quae plura sunt, inserta bellis. Quippe alia post Brutum & Cassium civilia denuo insurrexerunt bella, nullo duce, ut in aliis, praesidente omnibus, verum per partes gesta, donec Sextus Pompeius magni Pompeii filiorum aetate iunior, Lepidiusque a principatu sui residuus auctor interiret, Lepidiusque a principatu sui parte collapsus est, ac omnis Romanorum vis in hunc fere modum gesta referuntur. Cassius scilicet & Caesarem peruenit, quae singula in hunc fere modum gesta referuntur. Cassius cognomine Parmensis, sub priore Cassio & Bruto relictus in Asia, quo naues & exercitus & pecunias colligeret, defuncto Cassio, nulla spe adempta Bruti rebus, Rhodiorum triginta naues, quas repleri posse existimabat, elegit. Reliquas, facta duntaxat excepit, ut quid novi moliretur, igne cremavit, & cum eisdem propriisque comitibus inde discessit. Clodius ad Rhodios nauibus tribus supra decem milibus a Bruto, Rhodios nona milium excepit, ut eos intuens (iam enim Brutus decesserat) praesidia armatorum trium milium excepit, ut tulit, & ad naualia cum reliquis sese transiit. Nam & Toros alios plurimos, pecuniisque, quas e Rhodo ad paradam eam classem subleuauit, & ad ministerium accesserant, ac quibus pecuniam prius additis, ad insulas insularumque multitudinem & concitauerunt.

1535

Denis, o Cartujano (1402-1471)
D. Dionysii Carthusiani, de his quae
secundum sacras escripturas &
orthodoxor patrum sententias, de
gratia septem sacramentorum
ecclesiae, praemio bonorum, &
retributione malorum, catholice
credantur, liber quartus. Coloniae :
Expensiis Petri Quentel, MDXXXV
[1535]. [22], 608, [2] p., il. 33x21cm.

ZACH. I. IRA MAGNA EGO IRASCOR SUPER GENTES. ET SAGITAS MEAS COMPLEBO IN EIS DEUS 32.

D. DIONYSII

CARTHUSIANI, DE HIS QVAE SECUN-
dum sacras scripturas & orthodoxor patrum sen-
tentias, de gratia septem sacramentorum ecclesiae,
praemio bonorum, & retributione malorum, ca-
tholice credantur,

LIBER QVARTVS.

AD TITVM TERTIO:

Apparuit benignitas & humanitas saluatoris no-
stri dei, non ex operibus iustitia: quae fecimus nos,
sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit,
per lauacrum regenerationis & renouationis spiri-
tus sancti, quae effudit in nos ab ipse, per Iesum Chri-
stum saluatorem nostrum, ut iustificati gratia ipsius,
haeredes simus secundum spem, uitae aeternae.

¶ Septem noui testamenti sacramenta hoc patenti versu:

Abluo, firmo, cibo, piget, ungit, & ordinat, uxor.

CVM GRATIA ET PRIVILEGIO.

Impressum Coloniae expensis Petri Quentel,
ANNO M. D. XXXV.

¶ Cauciam uicium humanam naturam, quo mo-
do uicentissimus deus iudicio curet, si quis nosse
cupit, haec absolutissima collectanea percurrat.

CONUERTE NOS DEVS SALVTARIS NR: ET AVERTE IRA TVAM A NOBIS PSAL 84

Tradução livre do título:

- *Sobre estas coisas que, de acordo com as sagradas escrituras e as opiniões dos padres ortodoxos, sobre a graça dos sete sacramentos da igreja, a recompensa do bem e a retribuição do mal, são cridas pelos católicos.*

placiter remittitur. Cū enim per illam inordinatōe hō in iniuriam fecerit deo, idcirco ex hac parte pēnit remittitur, per quod inaequalitas illa iniuriæ reducitur ad equalitatem iustitiæ: quod facit pœnitentia per actū suum, in quantum est virtus. Ex parte uero maculæ, peccatum remittitur per gratiam quæ formaliter maculam auferit, sicut albedo nigredinem, atq; ex consequenti, per uirtutes alias gratia formatas. Cumq; pœnitentia sit talis uirtus, etiam ipsa formaliter tollit peccatum ex parte habitus. Et hoc est quod aliqui dicunt, quod remittit peccata in quantum sacramentum uel uirtus. Nō enim potest dici gratia, nisi in quantum informata est ea, uel propter similitudinem operis: sed ex parte hac qua tribuit gratiā, tollit quasi effectiue peccatum, sicut inducens albedinem tollit nigredinem. Sicq; pœnitentia in quantum est sacramentum, dimittit peccatum: quoniam sacramenta noui legis, sunt instrumentales causæ gratiæ. Deus uero remittit sicut causa efficiens principalis, & Christus homo, sicut meritoria causa, sacerdos uero sicut minister dei sacramentorumq; dispensator. Et quoniam ceteri effectus pœnitentiæ iam præacti, sequuntur ex ea in quantum remittit seu tollit peccata, ideo similis est ratio de ceteris

omnibus pœnitentiæ effectibus.
 Postremo queritur, an sine pœnitentia peccator remissionem consequi ualeat peccatorum. Et dicendum quod manente causa, manet effectus. Cuius autem quare priuatur quis gratia, est iniquitas peccatoris qua deum offendit: quæ quamdiu ad equalitatem reducta non fuerit, non cessabit priuatio gratiæ. Quia cum per pœnitentiam fiat, non potest sine pœnitentiæ actu remitti peccatum. Vnde libro de pœnitentia loquitur Augustinus: Nemo suæ uoluntatis arbiter constitutus, potest nouam uitam incipere, nisi pœnitentiam eum ueteris uitæ. Hinc pœnitentia dicitur sacramentum necessitatis. Quemadmodum enim baptismus ordinatur contra originale peccatum, ita pœnitentia contra actuale. Sed ab originali nullus adultæ ætatis potest mundari, nisi actu aut proposito baptismum suscipiat, ergo & sine pœnitentiâ taliter accepta, nemo ab actuâ purgatur. Et si obijciatur quod sufficit bona uoluntas & seruens affectio, dicendum, quod ista sine gratia haberi nō quæunt, nec gra sine pœnitentiâ in eo q; fuit in peccato actuâ morali. Hæc Tho. in Scripto in quibus Albertus, Petrus, Richardus, alijs communiter satis concordat.

Distin. 10. XV. Quod pluribus irretitis peccatis, non potest pœnitere de uno uere, nisi de omnibus pœnitea t.

T sicut prædictis autoritatibus illorum error conuincitur, qui pœnitentiâ læpius agendam non putant, & per eam à lapsu peccantes frequenter surgere dissidentur, ita eisdem illorum opinio eliditur, qui pluribus irretitum peccatis, asserunt de uno uere pœnitere, eisdemq; ueniam à domino consequi posse sine alterius pœnitentiâ. Quod etiam autoritatibus astruere conantur. Ait enim propheta: Non iudicabit deus bis in idipsum, uel ut alijs transulerunt. Non consurget duplex tribulatio. Si ergo inquit illi aliquis sacerdoti fuerit confessus unum de duobus uel pluribus peccatis, & de illo in unam sibi pœnitentiâ à sacerdote satisfactionem expleuerit, ceteris tacitis: non pro illo peccato amplius iudicandus est, de quo satisfecit ad arbitrium sacerdotis, qui uicem Christi in ecclesia gerit. Ideoq; si de eorum iudicetur, bis in idipsum iudicat deus, & cōsurget duplex tribulatio. Sed de his ergo oportet illud tñ intelligi, q; pñit hō supplicis cōmutant in bonū, & sic perseverat, sup quos nō cōsurget duplex tribulatio. Qui uero inter flagella duriores & deteriores fiunt, ut, Pharaō, pñitibus æterna cōnectitur, ut tpale suppliciu sit eis æternæ pœne initiū. Vnde Augustinus: Ignis succēsus est & c. i. uindicta dei hic incipiet, & ardebit usq; ad extremā dānationē. Hoc cōtra illos notandū est, q; dicit illud, scē, Nō iudicabit deus bis in idipm, ad oīa ptinere flagella: q; qdā hic flagellis emēdatur, alijs & hic in æternū puniunt. Quisq; eō modis flagella contingūt, uel ut iustis patientiā merita augeat, ut lob: uel ad custodiā uirtutum, ne supbia tentet, ut Paulus: uel ad corrigenda peccā, ut Maria: lepra: uel ad gloriā dei, ut de cæco nato: uel ad initium pœnæ, ut Herodi: q; genus hic uidetur, qd in inferno sequatur, secundū illud: Duplici contritione cōtere eos domine. Illa ergo autoritas Nahū, non cogit nos sentire oīa quæ tpaliter puniuntur, non ulterius a deo puniēda, nā et si sup eē locū. Hieronymus dicit Aegyptios & Israelitas a deo tpaliter punitos, ne in æternū punirentur, non est tamen de oibus generaliter intelligendū. Ait enim sic: Quod gen⁹ humanū diluio, Sodornitas igne, Aegyptios mari, & Israelitas in Eremo perdidit: scitote ideo tpaliter p peccatis punisse, ne in æternū puniret, quia non iudicabit deus bis in idipsum. Qui ergo puniti sunt, postea non puniuntur: alioquin mentitur scriptura, quod nefas est dicere.

Quæ sit intelligentia præmissorum.

Attende lector his uerbis, & caue ne de oibus generaliter intelligas: sed de his tantū, qui inter ipsa flagella penitentiam agerunt, in deum Hebræorum, quam et si breuiter & momentaneam, tamen non respuit deus, Quod autem qui per temporale flagellum non corriguntur

Ab his pœnitentia nulla remittitur.

De pœnitentiâ peccati ad eum parres, et dicit error eorum, qui dicunt quod pœnitentia sit heretico uero peccato sine alio habet de peccatis sunt pluribus. Determinatio pœnitentiæ. Ergo. Aug. sup. c. i. de u. s. g. de peccatis. c. i. g. i. m. s.

Quot modis committuntur flagella.

John. 1. 2. cor. 12. Num. 12. Job. 9. Act. 12. Quere. 17.

Ab his pœnitentia nulla remittitur.

Características da impressão: P. de rosto gravada com diversas alegorias cristãs, como os evangelistas. Gravura de D. Dionysius no verso da p. de rosto. Texto em duas colunas e largas margens. Notas em corandel. Capitais decoradas. Reclamo.

1534

Jerônimo, Santo (m.419 ou 20)

Divi Eusebii Hieronymi Stridonensis,
opera omnia quae extant, una cum
pseudepigraphis & alienis, in novem
tomos digesta ac nunc recens magna
sede & diligentia cum vetustis Victorianae
bibliothecae ad muros Parisienses
exemplaribus collata, & restituta: accessit
his in epistolarum tomos nova
scholiorum, per Erasmus Roterodamum
instauratio [...] Parisiis : apud Claudium
Chevallonium, anno MDXXXIII [1534].
V.2. 38x25cm.

TOMVS QVINTVS
OPERV M DIVI HIERONYMI COM-
mentarios in prophetas, quos maio-
res vocant, continet.

PARISIIS APVD CLAVDIVM
CHEVALLONIVM

ANNO M. D. XXXIII.

Características da impressão:
 Texto de Jerônimo ao centro, comentários em cercadura, notas em corandel.

COMMENTARIORVM D. HIERONYMI LIBER OCTAVVS,

perbos humiliet, & vniuersarum vrbiū munimenta vsque ad solum diruat, & sanctorum ea mitiumq; & humilium calcent pedes. a ¶ Semita iusti recta &c.) Adhuc propheta de Christo loquitur, de quo supra dixerat: Conculcabit eam pes, pedes pauperis. Huius ergo iusti semita recta est, siue vt verbum nouum fingam, rectitudines: quas Græci vocant *ἁγία* & nos æquitates Latinius possumus appellare, dicunturq; Hebraicè *כישרים*.

In vna igitur Christi semita oēs iustitiæ repetunt, & propterea eā calcavit & triuit, vt quicumq; peroluerit ambulare, ambulet inoffensa hac semita iudicium domini, sustinet eum sancti, & vult in eo: quia & memoria est in desiderio: Cōmā mea de te in anima. Et recit anima in salu-

Domine hoc notandum, quod desiderium domini in anima, iuxta illud quod in alio psalmo dicitur: Spiritus meus ad deum, fortem viuum. Caro uicem aduersantur, ne que volumus, ille loquitur: in nocte iuxta Lxx. loquenti dicitur te in nocte, qui cum Psalmissa dabo per singulas noctes lectū meū: ut accipi. Vnde & in alio psalmo dicitur: Per diem sol non videt vultum meum: sed in nocte in cubiliis meis dormio. Et in nocte in cubiliis meis dormio.

retur, tūc iustitia tua cognoscetur in orbe terrarū, quæ apud incredulos videbat iniusta, ita vt vnus sanctorum diceret: Mei autē penē moti sunt pedes, penē effusi sunt lacus mei: quoniam zelatus sum super iniquis, pacem persequens videns. Ad quod respondit dominus: Misereamur iniquitatem meam: sicut & dicat electus tuus: quod exceptum est a te. Magis inquit misericordiam conuocatur: & dicit electus tuus: quod exceptum est a te. Magis inquit misericordiam conuocatur: & dicit electus tuus: quod exceptum est a te. Magis inquit misericordiam conuocatur: & dicit electus tuus: quod exceptum est a te.

SEP. Via iustorum recta: recta facta est via iustorum, & præparata. Via enim domini iudicium, sperauimus in noie tuo: & in memoria qua desiderat anima spiritus meus ad te deus: quia lux iudicia tua super terram. Iustitiam discite, qui habitatis super terrā. Cessauit enim impius, & non discet iustitiam super terrā: veritatem nō videt gloriam domini. Domine excelsum est brachium tuum, & nesciebāt, scientes autem cōfundentur: ineruditum, & nunc ignis aduersarios comedet.

Domine domini. Estq; sensus: sufficit ei pro vniuersa peccata sua, cum sanctus non videbit in mea misericordia peccata sua. Quidam impium, hoc est, diabolum intelligi volunt, de quo in nono psalmo scribitur. Increpasti gentes & perit impius: nomen eorum decessit in æternum & in seculum destruxisti. Nos autē gratulantes in firmo, & ciuitates nostras, vel pro eo qui dei cultū nō habet, accipiamus: in iudicio habebimus terram iustitiam discere. Et in nocte in cubiliis meis dormio.

A perdidit. Potest hoc & super Iudeis intelligi qui Christū brachiū domini nescierunt: cumq; viderint eū atq; cognouerint, quæ parabulo affixerāt, cōfundentur. Tūc ineruditus poterit illud quod scriptū est: Ite in ignem æternū, qui præparatus est diabolo & angelis eius. a ¶ Domine dabis pacem nobis &c.) Notandū est: postq; nobis opera nostra reddiderit, pacē daturus sit: & quomodo exponat causas, cur postulet pacē. Pro cunctis enim operibus que operati sunt super terrā, dicunt se sustinuisse tormentā: & iustum esse vt post supplicia atque cruciat, misericordiā consequantur. Siue aliter: Quia venit mūdi consummatio, & reddidisti vniuersa que pollicitus es: tribue nobis pacē, quæ exuperat omnē sensū. b ¶ Domine deus noster, possederunt nos domini absque te: tantum in te recordemur nois tui. Moriētes non viuant: gigantes nō resurgant. Propterea visitasti & contriuisi eos, & perdidisti omnem memoriam eorum. Indulxisti genti dñe: indulxisti genti. Nūquid glorificatus es? elongasti oēs terminos terræ. Dñe

SEP. pacem nobis: omnia enim opera nostra operatus es nobis. Domine deus noster, possederunt nos domini absque te: tantum in te recordemur nois tui. Moriētes non viuant: gigantes nō resurgant. Propterea visitasti & contriuisi eos, & perdidisti omnem memoriam eorum. Indulxisti genti dñe: indulxisti genti. Nūquid glorificatus es? elongasti oēs terminos terræ. Dñe

in anima. Et recit anima in salu-

domin
dit can
borant
custod
cepta c

SEP.
pacem
nim r
deus
domi
scimu
camu
tam r
medi
co in
& tul
eorum
mine
terra
term

potest
rilem
chum
uificat
ris. Et
Genesi
vt & n
lus em
suscita
Possun
& g
nos de
riā tra

Marca tipográfica do impressor na p. de rosto. Capital ornamentada. Texto impresso em largas margens.

DIVI HIERONYMI
 PRESBYTERI IN NONVM COMMENTARIORUM
 EZECHIELIS, ad Eustochium, Prooemium.

Consequens erat, filia Eustochium, vt prophetiam Tyri, & principis Tyri, vno volumine comprehenderem: & tam locis quàm vaticinatione coniunctos, nequaquam librorum ordine separarem. Sed quia plura sunt quæ dicuntur, & nondum prolixitatis excedunt: ideo in nonum librum dilata est explanatio: quam orationibus tuis omniumque sanctorum, ad calcem credimus peruenturam: quam contra Pharaonem quoque, & vniuersam Aegyptum, quæ in Ezechiel scripta sunt, differamus. Quæ & ipsa nobis longitudine sui, in librum decimum diuinitis labor respiret in partibus.

COMMENTARIORVM HIERONYMI
 in Ezechielem prophetam
 Liber nonus.

Factus est sermo domini &c.) Vbicunque iuxta Lxx. secundò ponit, dominus, dominus: primum nomē Tetragramaton est: quod proprie ad deū pertinet, & ineffabile dicitur: secundum cōmunibus inuenitur. Quomodo autē Tyrię vrbis figura nauis, primū dicitur, deinde ruina dicitur: & cetera.

HEB. Cap. XXVIII.

Factus est sermo domini ad me, dicens: Fili hominis, dic principi Tyri: Hæc dicit dñs deus: Eo quod eleuatū est cor tuū, & dixisti:

ascendam, & ero similis altissimo. Precipitatusque de solio, meruit audire: Quomodo cecidit Lucifer, qui mane oriebat? Et de Pharaone in hoc eodem propheta: Mane oriaberis, & ego feci ea. Et de principe Tyri, quod elato corde ascendam, & in cathedra dei sedebis: & in habitaculo dei habitauit: cum sit homo, & non deus. Quæ quantū videantur vires humanæ fragilitatis excedere: & non tā hominis verba esse dicentis, quam dei dantis.

SEP. Cap. XXVIII.

Factus est sermo domini ad me, dicens: Et tu fili hominis, dic principi Tyri: Hæc dicit dñs deus: Eo quod eleuatū est cor tuū, & dixisti: ascendam, & ero similis altissimo. Precipitatusque de solio, meruit audire: Quomodo cecidit Lucifer, qui mane oriebat? Et de Pharaone in hoc eodem propheta: Mane oriaberis, & ego feci ea. Et de principe Tyri, quod elato corde ascendam, & in cathedra dei sedebis: & in habitaculo dei habitauit: cum sit homo, & non deus. Quæ quantū videantur vires humanæ fragilitatis excedere: & non tā hominis verba esse dicentis, quam dei dantis.

Alberti Dureri clarissimi pictoris
et Geometrae de Symmetria
partium in rectis formis
hūanorum corporum,
Libri in latinum
conuersi.

DÜRER

Lectori.

Si qui forte leges Germanae audacia dexterae
Scripta per ausonios currere iussa sonos
Da veniam erratis, neque enim non esse ueremur,
Et nouitate tibi concilietur opus
Nam labor exemplo caruit nec signa priorum
Vlla pedum per quae nos graderemur erant
Si qua tamen namque haud nostra omnia dāno, placebunt
Scripta tuus decorans augeat ista fauor.

Jo.

AD

E

1532

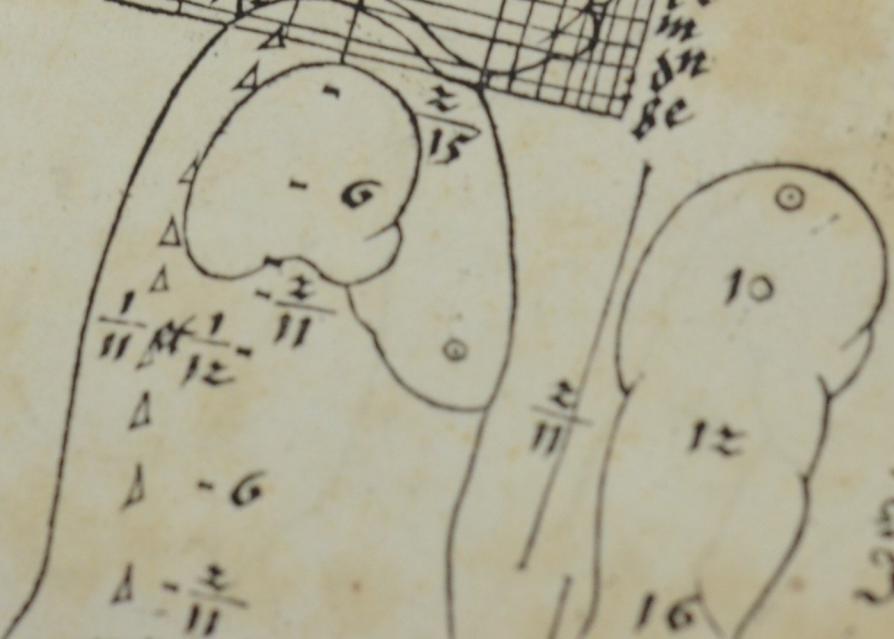
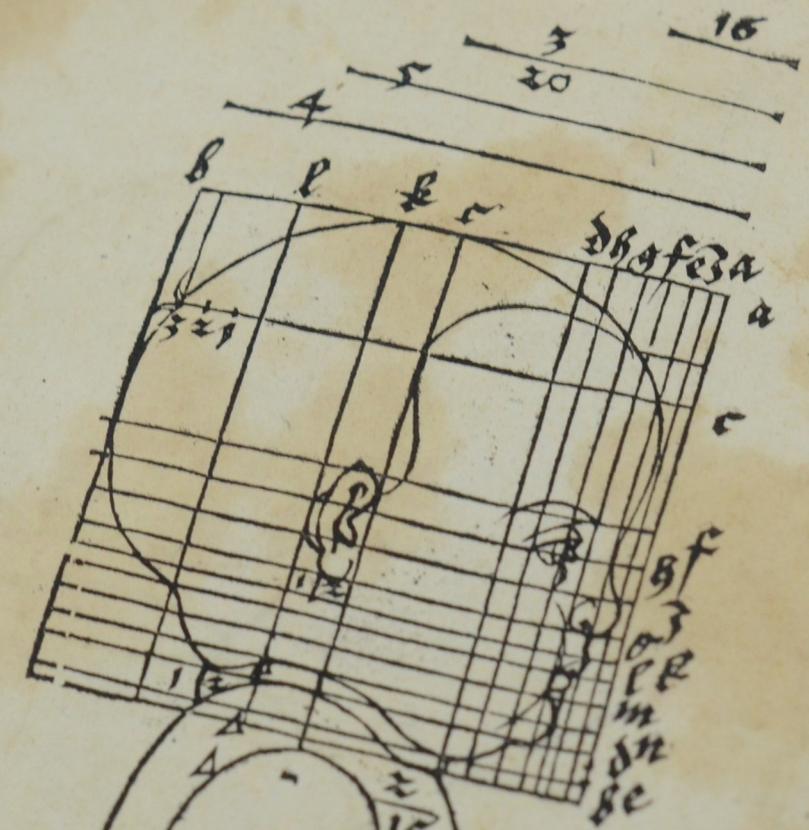
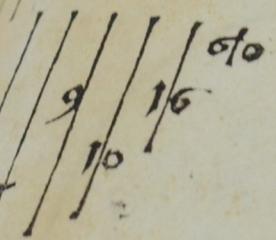
Dürer, Albrecht (1471-1528)
Alberti Dureri clarissimi pictoris et
geometrae de Symmetria partium in
rectis formis humanorum corporum :
libri in latinum conuersi. Norimbergae
[Nurenberg] : In aedib. viduae
Durerianae, [1532]. 2 v., il. 29x20cm.

Tradução livre do título:
Sobre a simetria das partes nas formas corretas dos corpos humanos.

... 19
... figura humana
... tal.

20

tota lō
corpo
m est
ens
...

Incipit
Frons

Supercilla

Nasus

Mentum
Valeculum sub
mento

Juguli

Summi humeri

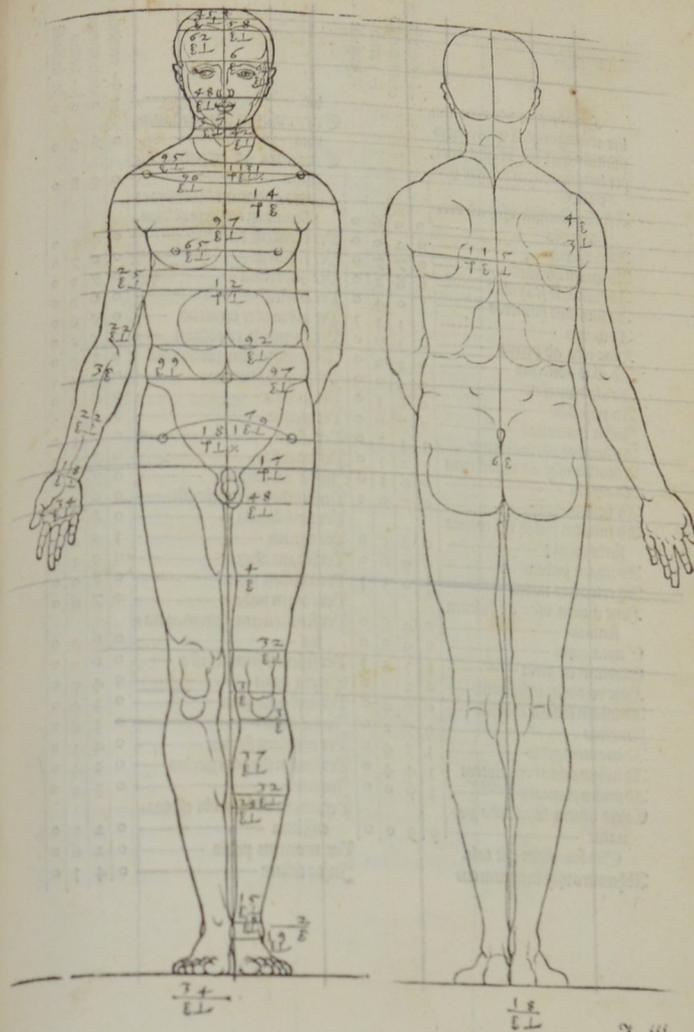
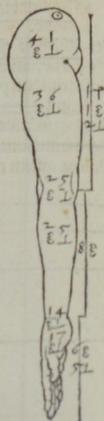
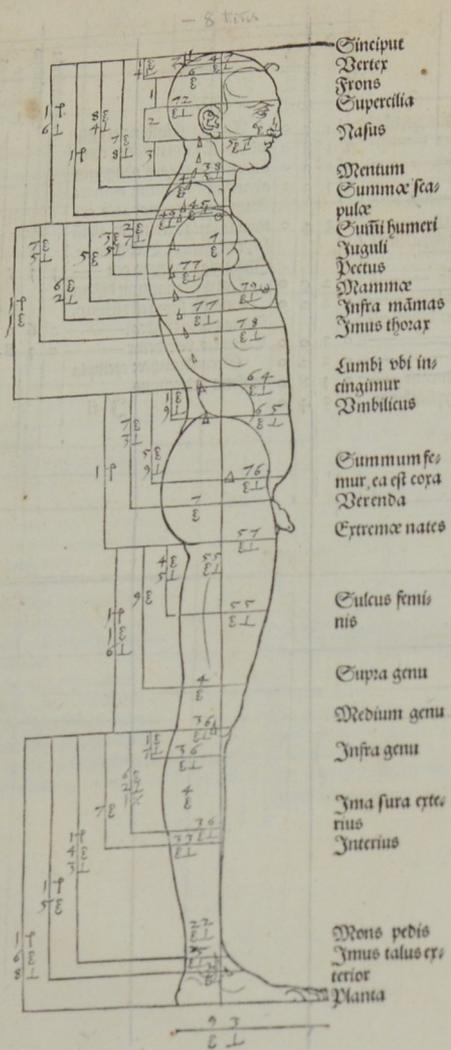
Summū pectus

Alae

Mamille
Infra mamill...

Características da impressão:
Assinatura. Texto em largas margens em tipos góticos.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ

ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ,

ΠΕΡΙ ἕλης ἰατρικῆς.
ΤΟΥ Αὐτοῦ, περὶ Διαληκτικῶν φαρμάκων, ἐν τῷ αὐτῷ προφυλακῆς.
ΤΟΥ Αὐτοῦ, περὶ ἰοβόλων, ἐν τῷ ἐπιβόλων κωμῶς.
ΤΟΥ Αὐτοῦ, περὶ σημειώσεως τῶν ἰοβόλων ἐν τῷ γυμνασίου.
ΤΟΥ Αὐτοῦ, περὶ διαπραπείας τῶν ἰοβόλων ἐν τῷ γυμνασίου.

Βιβλία ἑ.
Βιβλίον Α'.
Βιβλίον Α'.
Βιβλίον Α'.
Βιβλίον Α'.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ

SCORIDAE ANAZARBEI,

DE MEDICA MATERIA

LIBRI V.

DE LETALIBVS VENENIS, EORVM QVE

precautione & curatione. De cane rabido: Deq; notis quæ
morsus ictus'ie animalium uenenum relinquen-
tium sequuntur: Deq; eorum curatione

LIB. VNVS.

Interprete Marcello Vergilio
Secretario Florentino.

EIVSDEM Marcelli Vergilij in hosce Dioscoridis libros comme-
tarij doctissimi, in quibus præter omnigenam variâq; eruditionē, col-
latis aliorum Interpretum uersionibus, suæ tralationis ex utriusq; lin-
guæ autoribus certissima adferuntur documenta. Morborum præte-
rea atq; humani corporis uitiorum genus omne, quorū subinde me-
minit Dioscorides, diligentissime explicatur.

COLONIAE

OPERA ET IMPEN-

SA IOANNIS SOTERIS, AN-

NO M D XXIX.

Mense Augusto.

(*)

Cum gratia & priuilegio Imperiali, ad Sexennium.

1529

Dioscórides (séc.1 d.C.)
[De materia medica]. Pedakiou
Dioskoridou Anarzabēos, Peri hylēs
iatrikēs biblia V. Tou autou, peri
dēlētēriōn pharmakōn [...] Coloniae
[Colônia] : opera et impensa Ioannis
Soteris anno, MDXXIX [1529]. [28], 1-
292, 297-753, [1] p. 31x20cm.

Características da impressão:
 Marca tipográfica do editor na p. de
 rosto. Texto impresso em largas
 margens, alguns em duas colunas.
 Capitais decoradas. Assinatura.
 Reclamo. Texto principal impresso em
 grego clássico e latim em colunas
 confrontantes. Alguns finais de textos
 em fundo de lâmpada.

ΠΕΔΑΚΙ **PEDACII** **DI**
 OSCORIDAE ANAZARBEI DE

ΟΥΣ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΑΝΑ-
 ΖΑΡΒΕΙΩΣ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΙΣ,
 ΒΙΒΛΙΟΝ
 ΠΡΩΤΟΝ.

medica materia, Liber Primus. Inter-
 prete MARCELLO VIRGI-
 LIO, Secretario Florentino.

ΠΕΔΑΚΙ
 μονοι αρχαιοι, αλ
 λα ει νεωι σωτα
 ξαμλων ηρι φλιτ
 φαγματων σκευα-
 σιας τε ει δυναμε
 ως, η διοκμασιας
 ολιτατε αρε, πρ-

DOST MVLTO NON
 ueteres tantum sed iunio-
 res etiā, qui de medica-
 mentorū cōfectionibus,
 uiribus & probatione
 scripserunt, conabimur
 & nos charissime Aree
 de nobis id tibi ostende-

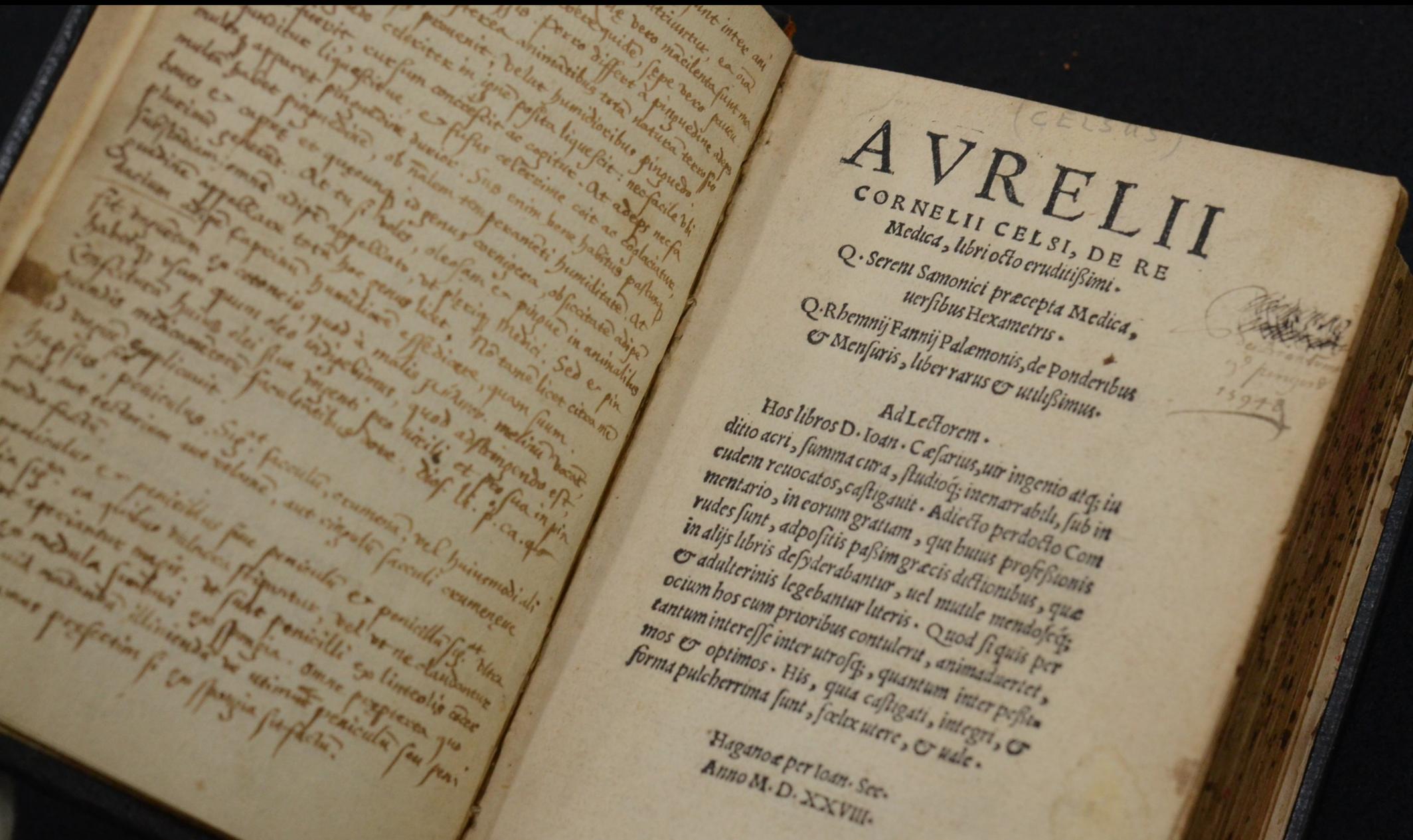
re, nō uano nec sine ratione studio idem hoc ne-
 gotiū suscepisse: propterea quod eorum aliquid rem nō
 absoluerūt, alii ex historia plurima tradiderūt.
 Bithynus siquē Iolas & Tarētinus Heraclides,
 relicta penitus herbarū doctrina, tantisper in hac
 re occupati sunt. Nec metallicorū odoramētō-
 rūq; omnes meminērūt. Herbarius praterea
 Crateias & Andreas medicus (hi enim ceteris
 omnibus diligētius hāc partē tractasse uident)
 utilissimas radices multas, herbasq; aliquas in-
 descriptas reliquerūt. Veruntēn pro antiquiorū
 bus restandū illud est, in paucis quae tradita ab
 eis fuerūt, quod exactū erat, eos tradidisse. Iunio-
 ribus autē nequaquam assentiendū, ex quorū nūcero
 Tyleus Bassus est, Niccratus, Petronius, Nigēt-
 q; & Diodotus, Asclepiadae omnes, qui cōmu-
 nē notāq; omnibus, & in uitae humanae usu quo-
 tidianā materiā exacta descriptione dignā exi-
 stimātes, medicas remediorū uires, & probatio-
 nes in decursu tradiderūt: nō experientia reperi-
 res, probationes & efficaciam metientes, sed uano
 de causis sermone, usq; ad cōtentionis tumore
 ubiq; se extollētes, & alia pro alijs aliquā descri-
 bētes: Siquidē qui inter eos excellere Niger ui-
 det, euphorbiū ait oleastelli herbae in Italia na-
 scētis, liquorē: & androsēmon eandē hyperico
 esse: & aloēm in Iudaea fossile nasci. Pluracq; alia
 his similia, Iōge à ueritate falsoq; exposuit: quae
 omnia eius hominis indicia sunt, qui nō praes-
 senti in speculatiōe & oculatus iudex, sed ex histo-
 ria aliorūq; traditiōibus ea docuerit. Peccaue-
 rūt praterea & in ordine, coniungētes aliquid
 disconuenirēt: aliquid ex literarū ordine deinceps
 describētes, generaq; & potestates eorū à cōge-
 neribus suis nō ob aliā sanē causam disiungen-
 tes, quām ut facilius eorū meminisset. Nos autē
 à prima ferē iuuetute indefesso quodā cognō-

ασομαι σοι παρασσαι μη κενηρ, μη δε αλογου
 οσμω εχικενοι προς τιω δε τιω πραγματει
 κμ. δια το ρυε μλ αυτην, μη πελακικηαι, ρυε
 δε δε ισοριας τα πλεσα αναρξαται. Ιολας μλ
 η ο Βιθυνος η Ηρακλειδης ο Ταραντινος, επ' ολι
 γου ησαντο φλι αυτ πραγματειας, τιω βοτανι
 κω παντεως εασαντες παραδοσισμου μλω, ον-
 ζητην μεταλλιη, η αρωματων εμνημονοσαμ.
 κρατειας δε ο ρητοσομος, η ανδρεας ο ιατρος,
 οηρι ε διοκουσιμδκειβεις ρου ηη λοιπων ηρι
 τοιη πο μερες ανεσταφαι, η λιας ρησας ευρη-
 σοτατας, και αναβοτανας απροσκημωτη, εια
 σαμ. πλω ρησ μλ αρχαιοις μαρτυρητομ μετα
 φλι ολιγοτητες ηη παραοβεντωμ, η η ακριβε
 αμ προσπηλαδοσσι. ρησ μλω ρη νεοις ου στικα
 ταβετοι. ομ οδι βασος ο τυλαιοσ, ηη Νικησατ,
 ηη πετρωνιος Νιγες τε ει Διδωσρε, ασκληπια-
 δηαι παντες. οι τιω μλ πασι συμφολλου ηη γνω
 ρισμου ηλλω, η εισσαν επι ησοδ αναρξαφης ακρι
 βουε, τας δε η φαγματων δυναμεις ηη διοκμα
 σιας δε επιδομης ηη διοσαμ. ου τη ηειρα τιω
 ερηρηλαμ δυναμεις ηη διοκμασιας αυτ κανονι-
 ζοντες. τη δε η αιτιας κερφονιας εις ογκομδι-
 αφορας ειασομ αυτ αναφροντες μετα η η αλ
 λα αντ αλλω αναρξαφην. ο ομυμ διαρεπησ διο
 η, ειναι ον αυτηε Νιγη, η ευφοροιομοφισμ οπν
 ειναι χαμελαιας, ηη μομυλινς ηη ιταλια. ει το
 ενδοσσαιμομ, ταυτην ο παρχημ ηη ηηκω. αλωμ
 δε ερηκ ηη ο ιουδαια ηη ηηαδς. ηη αλλα ρητηε
 ομοια πλεσα ηηα ηη αληθην εκτηθη φωνωε.
 απερεδσι πεμνηα ονι αυτ φιας, αλλα η ηη ηη
 ακασματωμ ισοριας, ημασρμ δε ηη ηη ηη τα-
 ημ. οη μλ ασμφυλλησε δυναμεις συγκροισαν-
 πε, οη η ηη σοχησα αναρξαφαιτες. διαβησεν
 ηη ομογημιας, ταπε ηη ηη ηη ηη ηη ηη ηη ηη
 ως δια ηη ασμνημιοθητοι ηη ηη ηη ηη ηη ηη ηη
 εδριπημ, εκ ηρωπησ ηη κηιας, αλλοκτομ ηη ηη ηη

1528

Celso, Aulo Cornélio (29-37 A.C.)

De re medica, libri octo cruditissimi. Hagonoae [Haguenau] : Ioan[nem Secerium], 1528. 288, [15], 29, [5] f., il.16x11cm.

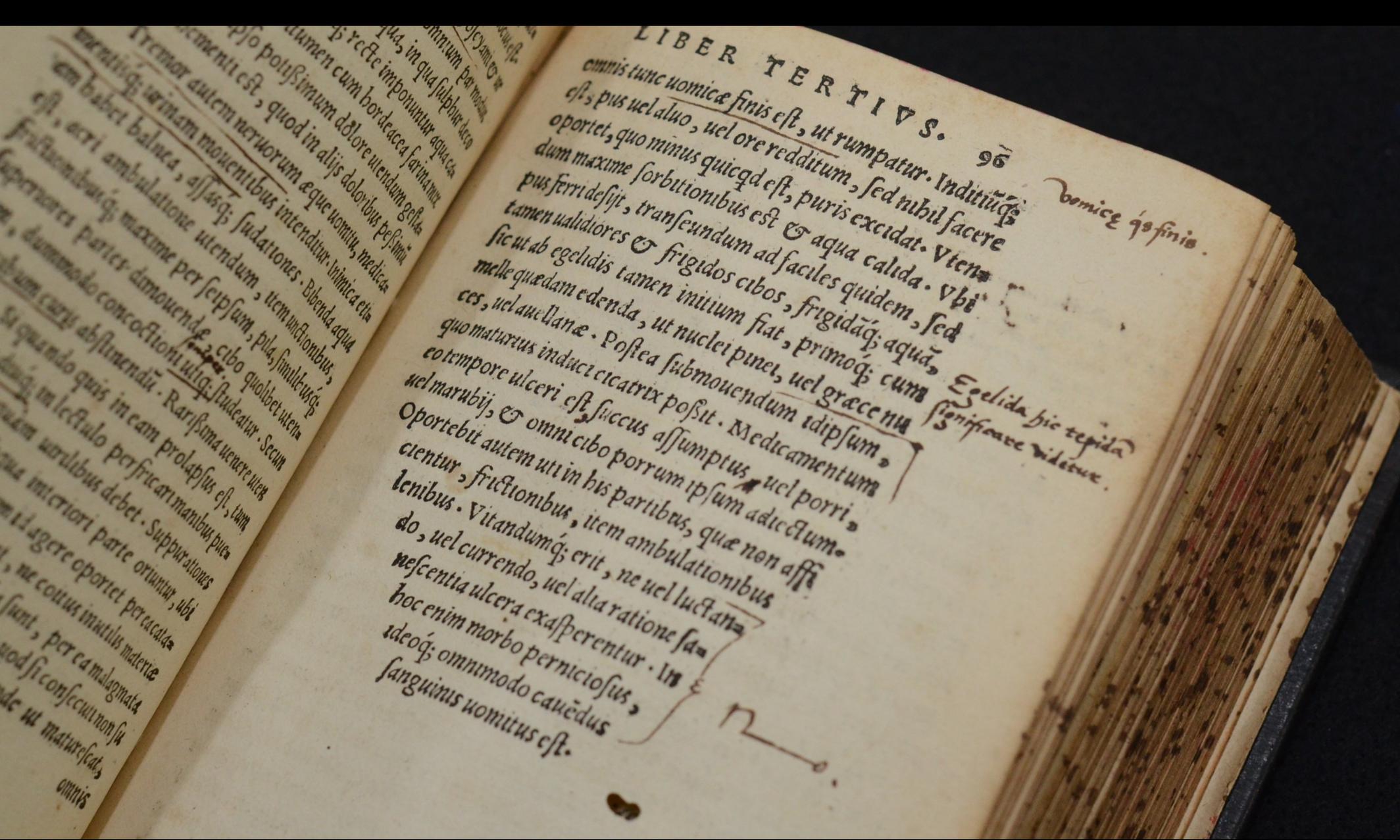
AVRELII
CORNELII CELSI, DE RE
Medica, libri octo eruditissimi.

Q. Sereni Samonici præcepta Medica,
uersibus Hexametris.
Q. Rhemnij Fannij Palemonis, de Ponderibus
& Mensuris, liber rarus & utilissimus.

Ad Lectorem.
Hos libros D. Ioan. Cæsarius, ur ingenio atq; iu-
ditio acri, summa cura, studioq; inenarrabili, sub in-
eudem reuocatos, castigauit. Adiecto perdocto Com-
mentario, in eorum gratiam, qui huius professionis
rudes sunt, adpositis passim græcis dictionibus, que
in alijs libris desyderabantur, uel mutule mendoseq;
& adulterinis legebantur literis. Quod si quis per-
ocium hos cum prioribus contulerit, animaduertet,
tantum interesse inter utrosq;, quantum inter pessim-
os & optimos. His, quia castigati, integri, &
forma pulcherrima sunt, scilicet uere, & uale.

Hagonoæ per Ioan. Sec.
Anno M. D. XXVIII.

Características da impressão: Reclamo. Texto impresso em itálico. Final de capítulo em fundo de lâmpada. Impressor do colofão: Hagonoae : Ioannem Secerium, 1528.

LIBER TERTIVS. 96

omnis tunc uomica finis est, ut rumpatur. Inditūq;
est, pus uel aluo, uel ore redditum, sed nihil facere
oportet, quo minus quicqd est, puris excidat. Vten-
dum maxime sorbitionibus est & aqua calida. Vbi
pus ferri desijt, transeundum ad faciles quidem, sed
tamen ualidiores & frigidos cibos, frigidāq; aquā,
sicut ab egelidis tamen initium fiat, primoq; cum
melle quaedam edenda, ut nuclei pinet, uel græce nu
ces, uel auellane. Postea submouendum idipsum
quo maturus induci cicatrix possit. Medicamentum
eo tempore ulceri est, succus assumptus, uel porri
uel marubij, & omni cibo porrum ipsum adiectum.
Oportebit autem uti in his partibus, quæ non affe-
cientur, frictiombus, item ambulationibus
lenibus. Vitandumq; erit, ne uel lactan-
do, uel currendo, uel alta ratione sa-
nescentia ulcera exasperentur. In
hoc enim morbo perniciosus,
ideoq; omnimodo cauedus
sanguinis uomitus est.

vomica qd finis.

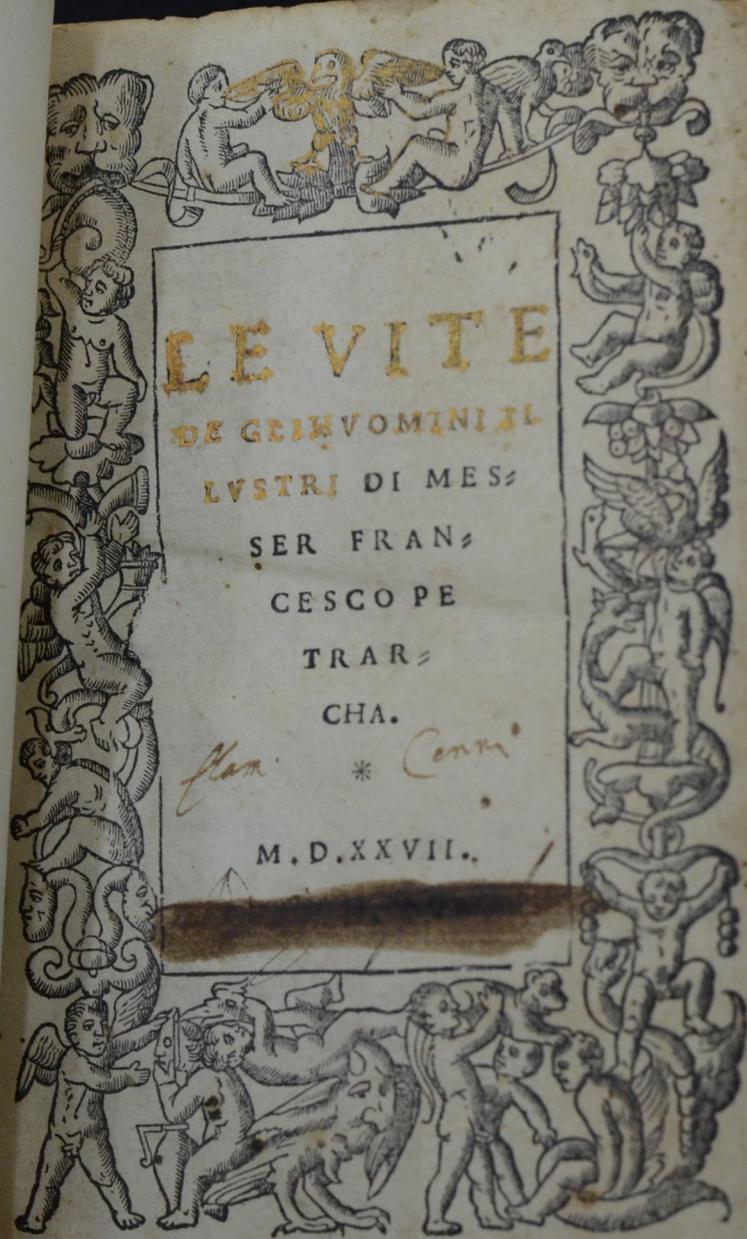
*Egelida hic tepida
significare videtur.*

INDEX

- Libra
- Libra Romana
- Libra Attica
- Libra pars uncia
- Lupini
- M
- Medimnus
- Mna
- Mina
- Modium
- Modulus
- Musa
- Mystrum
- Obulus
- Oxybaphus
- P
- Pes
- Q
- Quadrans
- Quincunx
- S
- Scrupulum
- Semiobulus
- Semis
- Semiuncia
- Sescuncia
- Sextans
- Sextarius
- Sextula
- Siciliquus
- Siliquæ
- Solidum
- Solidi partes
- Spelta
- T
- Talentū cecropiū sive atticū (cum)
- Triens
- V
- Vncia
- Vncia quot drachmis constet
- Vnciæ partes
- Vox græca quot formis sive literis constet
- Vrna.

Haganoæ, per Iohannem Secerium.
 Anno. M. D. XXVIII.
 Mense Martio.

1527

Petrarca, Francesco 1304-1374
Le vite de gli huomini illustri messer
Francesco Petrarca. [Venegia :
Stampate per Gregorio de Gregorii],
1527. [6], 381 f. 16x11cm.

Caratteristiche da impressão: p. de rosto em preto e dourado. P. de rosto com cercadura em xilogravura de topo. Capitais apenas indicadas.

DELLI FATTI
sicuro dispregiava gli aduersari. Et di nuouo come gli piace
que scritte altre leggioni: & cercate ogni graue generatione
di battaglie: come che la fusse pericolosa, fece quelle cose, de
le quali io gia comminciaro a dire.

DELLI FATTI DI CESARE ET PRIMA
MA DEL SITO DI GALLIA

Quando io scriuere le cose le quai fece Iulio
Cesare in Gallia. Prima credo che tocca a di
scriuere il sito de la Gallia. Laqual fatta d'al
cuni confusamente, conuiene che la discriptione
ne rimoua l'ingegno di chi legge de la noticia
de le cose. Laqual cosa intanto mi dee esser piu leggieri, quã
to in piu lontan confini di quegli paesi quai in tutti son iosta
to: Et alcuna uolta sol per ueder gli, & per saperli: & alcuna
na uolta per bisogno cercati. Benche la mutatione de nomi in
questi paesi, come quasi in tutti gli altri da molto di grauezza
za a chi scriue, & a chi legge: ma io mene spaciato come io
potro. Adunque Gallia tutta primeramente distesa per lungo
spatio de la terra, piglia gran parte di Europa, et diuidesi
si in due parti. Et i nomi essergli imposti da Romani etiã di
è manifesto, perche quella parte che è piu appressata
essi la chiamarono Citralpina, perche è piu appressata
da l'alpe. Et quella parte che è piu appressata
no Transalpina, perche è piu appressata
feruore.

DI CESARE
Cisalpinia, o che è di qua, & che gia fu Gallia, &
i confini da una parte Apennino, & da mezzo di
ment, & da Settentrione, L'alpi, et da Oriete il ma
tino, & il piccolo fiume di Ribicone, il quale è non l
Arminio: et discende d'Apennino nel ditto mare. Laqu
lia è ornata di molte et grã città, famosi di molti fium
ghi. Et per mezzo è partata dal Po fiume regale, et
greci chiamano Eridano. Et qsto circuito di terra non è
Gallia: ma parte de Italia. Et la Gallia tràsalpina, o un
Gallia ulteriore gli Cosmographi, et Historiographi uer
mte hãno diuisa. Laqual cosa io lasso, perche appresso di q
è assai oscura, & affarla chiara, ha bisogno di piu par
Quello ch'io pẽso, et a che s'accordano tutti esser uero, p
ro i cofini de tutta la Gallia tràsalpina, et la spatio di lung
et di l'alpi de Italia infino al mare Britannico, & anchora
mõti Pirënei, iquai mõti dispartino li Frãcesi da li Spagn
li. Ma per largo sono li confini il Rubico el Rubico, et og
medesimi mari, ne iquai quelli discendano, sũt Oceanus &
Tirreno, & uolge il suo circuito (come dice Suetonio) lina
uolte. xxx. uolte cento miglia. Et de tutte le sue diuisione
tamente è una Gallia Belgica, de cui confini, de iudice di

...a la
...issimo imperator Tra
...a quantita d'oro et argento dete a la dita uedoa. Et
questo uedendo la Diuina maiesta per la sua misericordia et
pieta uolse remunerare le uirtu del clementissimo imperas
tore, cauollo de le pene infernale, & collocollo ne li beni de
uita eterna per ifinita secula seculorum. Amen.

Stampate in Vineggia per Gregorio de Gregorii, Ne
l'Anno del Signore. M. D. XXVII.
Del mese de Genaiio.

R E G I S T R O

✠ A B C D E F G H I K L M N O P Q
R S T V X Y Z A A B B C C D D E E
F F G G H H I I K K L L M M N N O O
P P Q Q R R S S T T V V X X
Y Y Z Z A a B b

Tutti sono quaderni eccetto ✠ Bb
che sono Terni

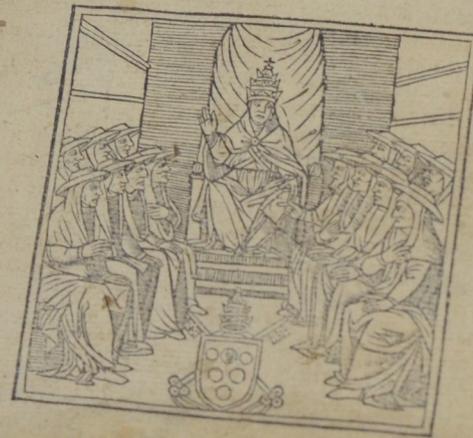

1519

Platina, II (1421-1481)

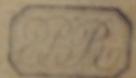
Les généalogies, faits et gestes des saints pères, papes, empereurs et roys de France [...] composés en latin par letres renomé & scientifique Hystotiographe Iehan Platine, et nouvellement translatté de latin en François. Paris : Galliot du Pre, 1519. cclxvii f. 28x19cm.

Les Genealogies faitz et gestes
des sainctz Peres Papes / Empereurs / & Roys de Frāce / Côte
nāt les heresies / scilmes / & cōcilles / guerres / & aultres choses
dignes de memoire aduenues / tant en la Crestiente que aul
tre pays estrange / & Barbare / durant le regne dung
chascun diceulx Composé en latin par le tres
renomme / & scientifique Hystoriogra-
phe Iehan Platine . Et nouvelle-
ment translatees de latin en Frā
coys En Lan Mil cinq cens /
& dixneuf , A la louan
ge de dieu / & exal-
tation de no-
stre Foy

Ilz se vendent a Paris sur le Pont Nostre Dame
A lenseigne de la Gallee Et au Pallays au second
pillier de la grande Salle: pour Galliot du Pre,

Avec le privilege du Roi nostre sire.

Características da impressão:
Capital ornamentada com retratos de Papas. Notas em corandel.

De Rommain, **cxvii**, pape: & premier du nom,
trente ans, Mais trois ans apres Guyon Longobart chassa les Grecz & re-
couura Icelle ville de Beneuent & par ses moyens Beneuet retourna au
Longobars: ¶ Le pape Estiene ne tint la papaulte que par l'espace d'ung
an & trois mois & puis mourut, Et le siege vacca par trois iours,

¶ De Rommain cent & dixseptiesme Pape:
Et premier du nom,

E pape Romain estoit natif de la ville de
Rome: tout aussi tost & incontinet quil fut
cre pape il abolist tost & statutz quauoit
ant tous les decretz actes & estaidre les nos /
faitz le pape Estiene, iceulx papas qui lors
estoyent ne demadoyent aultre chose que
de abollir casser annuller & estaidre les nos /
dignitez / & les faitz des vngt / & des aultres
Laquelle chose nest rien plus i fame & le
fait d'ung homme de nul leualleur & lache
courage: ceulx qui sefforcent de oster & abollir les bi-
les fraudes & enuies de ce faire: ne sont
les frauldes qui sefforcent pour leurs ignorances pareille
courage: ceulx qui sefforcent de oster & abollir les bi-
les frauldes & enuies de ce faire: ne sont
les frauldes qui sefforcent pour leurs ignorances pareille

Exortatio cō-
tre les adula-
urs & mēdi-
caultruy,
point vertueulx, Mais mauuais qui ne peuent de bonne remembrance parer
enfaictz & vertu de ceulx qui ne peuent de bonne remembrance parer
deulx: pour cause & raison qui ne peuent de bonne remembrance parer
& meschante vie estre enuieux & mal parlant de luy apres la vie, si non que
mais homme estre enuieux, sinon que celui qui est contamine & entache de tout
& fame daultroy, de gens bien famez & renommiez & ymer de tout
ulx: & qui ne peult laisser memoire de luy apres la vie, si non que
re: & detracter de gens bien famez & renommiez & ymer de tout
mordent en thraison: euec font les charmes & merites de
reussent & rongent leurs honneur & vaudes de tout
en pareilleulx detracter de gens bien famez & renommiez & ymer de tout
ulx: & qui ne peult laisser memoire de luy apres la vie, si non que
re: & detracter de gens bien famez & renommiez & ymer de tout

Theodore, **cxviii**, Pap

drent en la Pouille & occu-
prindrent & emmen-
dauement les Ita-
& en tuent les Ita-
pris prison-
loyent

u-
pape
lecte &
tion & l-
temps que
res au lx Ita-
ont elicy-

1513

Dominici, Giovanni (1357-1419)
Trattato della sanctissima charita.
Amor di charita [Siena : Symeone di
Micolo, 1513]. [4] p., 180 f., [5] p., il.
20x14cm.

angelista Ioan. i.
epso e factu: in epso
habita lachia
cantore dello
fingi & fai
La ini
tomba della ue
& Ro. 9.
Per
o no
certo e di non
Ma se puo effer che li dispiaccia alcuna ini
& charita:

angelista Ioan. i.
epso e factu: in epso
habita lachia
cantore dello
fingi & fai
La ini
tomba della ue
& Ro. 9.
Per
o no
certo e di non
Ma se puo effer che li dispiaccia alcuna ini
& charita:

¶ Come la iustitia place alla
Charita. Cap. 25.

BENCHE La sanctissima Charita non si al
legri della iniquita: nientedimanco perche
farrare dogni male qualche bene del quale
si goda & rallegrì; quella dico charita / che
sempre beata sempre lieta gode della iu
procède corregendo & punendo la
quello che uole dire lapostolo
Paulo in questa particula della quale si tracta nel presen

Características da impressão:

Capital ornamentada. Notas em corandel. P. de rosto impressa em cercadura. Colofão impresso em formato de cruz.

+
Sinifce
el perutilissi/
mo/Tracta/
ro intitolato Amor di Echarita: cõposto dal
Beato Souanni Dominici. Impresso nella
Inclita Citta di Siena per Symeone di Mi/
colo ⁊ Gio/
nani di Ale/
xandro Li/
brai: ad in tā
tia principal/
mente Delle
venerabile ⁊
deuote suore
decte le man
tellate del pa
radiso Nella
prefata Citta
di Siena del
terzo ordine
di sancto Do
minico: ⁊ di cia
scbedunaltra per/
sona: Ehe di questo
Libro legendo pigliara
alcuna consolatione spiri/
tuale. Al di. 17. del Mese de Oc/
tobre. **M**. ccccc. xiii.

1510

Josefo, Flávio (37 ou 8-ca. 100)

Josephus de antiquitatibus ac De bello judaico. [Venetiis : s.n. 1510]. [24] p., 8, ix-cclx f., [1] p. 28x21cm.

Josephus de anti-
quitatibus ac de
bello judaico.
+

Características da impressão:

Capital ornamentada. Final de texto em fundo de lâmpada.

Non enim pro ca
gillatorem / arque credi
de repu. nostra certissimam ma
nemini quantum necessarium fe
contendentes arguerem. Arbitror itaq
in principio. demonstrau
Aegyptios fuisse progenitores nostros
quonia exinde contendunt. Cuius uirtu
magnitudine fortitudinis ad propria
derogare potius inuitantem ha
communionem pietæ & uerissimam ha
perhibet testimonium. De legibus autem
semetipsas apparuere pro se esse populo præ
Fertes autem opera manifestiora litteris exhi
nequaquam circumueniri possibiles
uerbis neque in calamitatibus ab inuicem recedere. ne
inuitabiles uerbis nequaquam circumueniri possibiles
Hæc enim nos semper opera manifestiora litteris exhi
quia multarum atque meliorum rerum legibus obedi
Et neque in bello deum respicere & solum omnia gu
Et neque in bello deum respicere & solum omnia gu
Et neque in bello deum respicere & solum omnia gu
Et neque in bello deum respicere & solum omnia gu

DIVI HIERONYMI ELOGIUM.
Iosephus antiquitatem approbans Iudaici populi duos libros scripsit contra
Apponem Alexandrinum grammaticum / & tanta secularium pro
fert testimonia ut mihi miraculum subeat quomodo uir
Hæbræus ab infantia sacris litteris eruditus cun
ctam græcorum bibliothecam euoluerit.
F I N I S.

IOSEPHI MATHATHIAE FILII
SOLYMIS DE BELLO IYDAIAE
RVFFINVM AQ

In hoc prologo assignatur causa se

Voniam Be
qua nostra a
bus gentesue
fuerunt / sed u
res oratorū mo
sequio aut odio
aut eorum parti
exacta fides repe
antea nisi patri
imperio exponere.
dos ex Hierosolym
gestis quæ necessitas
domesticus mor
ac pecunia uiger
spes illos ami
essent / gentes
Galathæ irrita
desidera
Parthos quidem diligen
quod ue nescire a
Græ
res extenuan
qui parua super
Romanorum qu
Nec tamen ego co
utrorum qu
quidem utrorum
in
que latro
quæ latro

... Alexandri facultatem etiam doctor bellam iudæorum multimode incu-
 cantari copis eximios tria simul milia trucidavit. Et hæc secure facere arbitrabatur quod eorum pa-
 trimonia redditibus Cæsar sociabat. Ne uero uel alibi degentium quisquam iudæorum apud Alexan-
 tiam cõfateret etiam longius medacium propagauit ac ionathæ nonnullisq; aliis q; compræhensi sue-
 rant perlaadet nouarum rerum accusationem uiris iofere probatissimis iudæorum apud Alexan-
 diam Romamq; degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt unus erat iosippus q; hæc
 scriptis. Non tamen Catullo factio ita ut sperauerat cessit. Nam Romã quidem ionathen cæterosq;
 uinctos daces finemq; arbitrabatur esse quæstionis apud se ac per illam conflatam calumniã. Vespã-
 sianus aut rem suspicatus ueritatem requirebat cognitione non iure hominibus accusationem illatã
 illos quidem Titi studio criminibus soluit merito uero pœnam in ionathen obtigit ne qd amplius rephensibi
 tns exultus est. Catullo aut tunc quidem ob lenitatem principum correptus acerbissime liberatus est
 le experiretur. Non multo aut post multiplici morbo & insanabili correptus acerbissime liberatus est
 non corporis tantũ cruciatum sustines. sed erat ei maior aĩ morbus & grauior. Terroribus. n. expau-
 scebat & crebro uidebat sibi instantes umbras eorũ quos peremerat & clamitabat. Cũq; se tenere nõ
 posset exiliebatur stratis tanquã tormentis sibi & flãmibus adhibitis. Hoc aut semper multum pficiente
 malo extisq; defluentibus ac intestinis exhaustis ita est mortuus. nulla re alia minus diuinã prouidẽ-
 riã factus iudicio quam q; nequissimis ulciscatur.

FINIS.

¶ Hic nobis est finis historię quam promissimus nos cum omni ueritate tradituros cognoscere cu-
 pientibus quẽadmodum hoc bellum Romanis ita gestum est cum iudæis & qualiter sit quidem ex-
 positum lecturis ut dicant relinquatur. De ueritate autem confidenter dicere non pigebit q; eam so-
 lam per omnia quæ scripsi habuerim coniecturam.

Has Iosephi historias diligentius multo cæteris emendatas. Venetiis
 excussit formis. Gregorius de gregoriis. Anno Salutis
 nostræ. M. D. X. Die. xxix. Mensis octobris.

D
 inspererant
 & non
 no licet
 riaris
 E
 manserunt
 nis constructi
 rolymitarum
 ber equalia
 F
 uenit ad eum
 scentes
 usq; in dei
 semetiplos
 G
 dominæ quidẽ
 bam non
 grem appellare
 bonoru
 hien
 lora
 phau
 ruz.

Pomponius mela de to
tius Orbis descriptione. Author Lu-
culentiss. Nūquā antea citra
montes impressus.

1507

Mela, Pomponius.

Chorographia . De totius orbis
descriptione Author Luculentiss De situ
orbis. [Parrhisiis : Egidiū de
Gourmūtium & per Tironium Bituricum
para J. Petit, 1507]. xlv f., [22] p.,
[i.e.112 p.] 21x15cm.

1507 V

Características da impressão:

Xilogravura com a marca do editor na p. de rosto. Notas em corandel. Xilogravura com a marca do impressor no colofão.

Crete. Samoniū. Calum. Opon.
Europa. Ariadna. Pasiphe. Minotaur. Dædalus. Iouis sepl. Gno Gor. Lyc. Lica. Olopi. Pharnos. Cidō. Camoracu. sa. Dictina. Asti. Nau. Zep. Grise. Caudos.
Carphatos. Hadria. Asporos. Dicedalos. Absirtus. Ista. Ticana. Hydria. Phlecorū. Cora. nigr. Pharos. Sicilia. quō. di. cōnes. nūcabūssa.
Scyla. Chabdis.

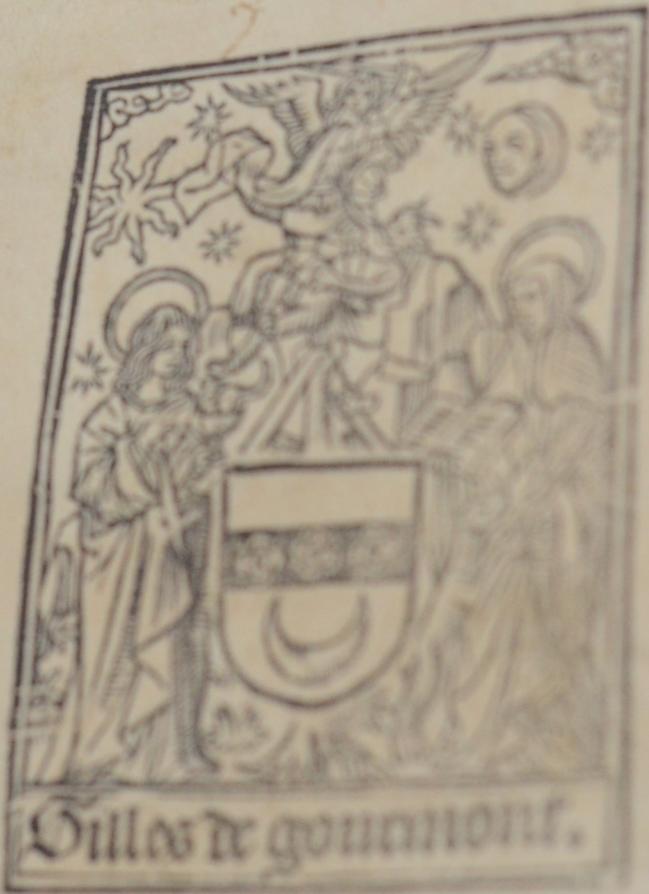
Insulę meditarrenę
tum quondam vrbibus habitata Crete: ad os
rientem promontorium Samonium ad occi-
dentem Calum & opō imittit nisi maior esset
Cypro similis/multis famigerata fabulis/ad
uentu Europę pasiphes. & ariadne āoribus
Minotauri feritate/fatog dēdali operibus &
fuga tum statione atq; morte maxime tamē
eo quod ibi sepulti iouis pene clarime tamē
gium sepulchrum: cui nomen eius insculptū
esse accollæ ostādunt vrbium notissimę Gno
fos Gortyna. Lycos Lycastos, Olopixos.
pharnos cidon. Camoracusa dictina inter
colles/quod ibi nutritum iouē accepimus fas-
mę idæi montis excellit iuxta ē asticla. Nau-
machos zephire. grise. candos & quas musa-
gorus numero tres vno tamen vocabulo ap-
pellant: atq; vnde carphatio maricognomē
est carphathos. ¶ In hadria asporos: diceda-
los absirtis. ista. Ticana hydria phlecirides.
nigra torcira Linguarū: Diomedea. æstria. Lingarū.
alinq; atq; vt alexandrię na Brūdusio adia. Diomedea.
SICILIA. vt ferūt aliquādo cōtinēs. & agro Aestria.
brutio ānexa. post freto maris siculi abscessa Alina.
est id angustum & anceps alterno cursu mō Caplin. v.
in tuscum modo in ionium pelagus perfluū
atrox sauerum scilia charibdisq; sauis nois
businclitū ¶ Scylæ saxum ē charybdis ma-
reivtrum q; noxium appullis ipsa ingens &
tribus promontorijs in diuersa procurrente.

grace littery magister...
Lycos...
Dædalus...
Pasiphe...
Minotaur...
Ariadne...
Cyprus...
Europa...
Iouis...
Gortyna...
Lycos...
Camoracusa...
Dictina...
Asticla...
Naumachos...
Zephire...
Grise...
Candos...
Musas...
Carphathos...
Hadria...
Asporos...
Dicedalos...
Absirtis...
Ista...
Ticana...
Hydria...
Phlecorū...
Cora...
Pharos...
Sicilia...
Scyla...
Charybdis...

ni est diffilius quā in nullo errare. nō absurdū est
 lectoris bona pace paucorū admodū erratorū
 a dētur. vt illo verbo cū dicit i eplā. potuit scri
 Irē Q nquidā Q nquidē. Irē scdo fol. i margie
 codē altera pte. ardorē p ard. iij. fo. Slythic
 p tanai. v. iacē. p iacēt. vij. æpulæ. p epul
 ra parte. puerce. p puerse. x. fol. quarra pro
 po p Messopo. xi. posella. p posel. cod. al.
 xiii. afrogiū. p afrodi. ibid. Cyaotū. p Cy
 oleū. p Maulo. xv. i scda pte. secundū p fe
 ltri. xvii. i. in. p. i. Ibid. murmetiō p myr.
 xij. i marg. Mesceia p Mesenia. alt. p. a
 scda p. cypharillus p cypa. Ibid aliquā
 tracuriū. p tona. xxv. secū. p. surrētū.
 usitanea p nia. xxviii. sec. p. cōtussa.
 auerat p pauerat. Ibid. i marg. Maca
 athos. p Sciathos. Ibid. septētro
 aiē. p Same. sec. p. ostādūt. p. tēdūt.
 nelliaco. Ibid. ignib⁹ p ignib. alt. p.
 sec. marg. refluxus. p. xu. xxxiii.
 sec. p. vangustū p angustū. xxxix
 lectirur p iflec. xl. morib. p morb.
 d. sec. p. peçora p peco. xlii. sitta.
 enafāt. similiter in quibusd legif
 ebat pro debeat. CIVIS.

deus ad Lectorem
 nichon.
 studiosa iuuetus
 tius orbis iter.
 oponius oras,
 nella fauis.

ANNO. Salutiferæ incarnationis. M.D. VII. Decima
 die Ianuarij. Impressū est hoc opus per Egidū Gormū
 tium. & per Torinum Bituricum diligentī. recognitum.
 Parthulij.

Von der new gefundē Region die wol
ein welt genennt mag werden/Durch den Cristenlichen Kū
nig von Portugall/wunderbarlich erfunden.

1506

Vespucio, Américo (1451-1512)
Von der new gefundenen Region die
wol : ein welt genennt mag werden,
Durch den Cristenlichen Kūnig, von
Portugall, wunderbarlich erfunden.
Gedruckt ym Nūrembergdurch:
Wolffgang Hueber, [1506]. [11] p., [1]
f., il. 24x17cm.

Características da impressão:
 Xilogravura na p. de rosto representando o rei Dom Manuel com um cetro e um escudo heráldico.

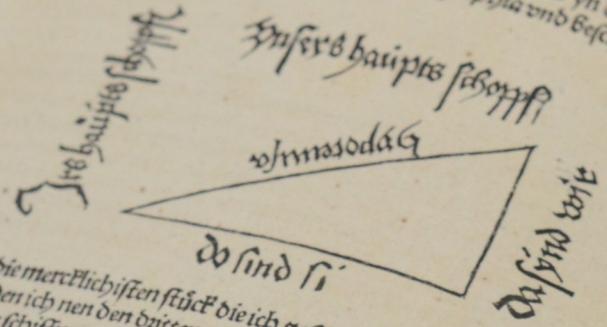
Albericus Vesputius Laurentio Petri Francisci
de medicis vil grates.

Fur vergangen tagen hab ich dir eben weit geschriben von meiner widerfart
 von den neuen lantschaften die ich mit Clasen versammeter schiffen mit
 schwerem koste von gepot des durchleuchtigste Königs von Portugal durch
 suacht haben vnd funden. Die man mag die neuen welt nenen. So bey vnser
 rofarn tem wissen daron gewesen. Vnd allen den die solichs hörn aller ding
 ein news sey. Sunder auch das alle meinung vnser eltern vber trifft so doch der
 mertheil der selben spricht. dz vber die gleich mitnechtige Lynien genant Equi
 noctialis vnd gegen mittag kein wohnung der leit. sunder allein das grof meer
 inhalten. Das sie nenen das Atlandisch meer. Vñ ob yemant der selben zwon
 larmd vnd ertrich sey wider redt. Aber das solichs yr mainung falsch vnd der
 warheit wider sey in alle weg hat dits mein legste schryffung funde hab mit
 in den selben gegnungen gegen mittag menschlische inwonung funde vñ lustri
 vil volcks vñ vil thieren bewert. dann vnser Europa oder Asiam oder Affri
 cam. Vnd so vil mer gefunden temperierten lufft schon vñ lauter mer vñ lustri
 ger dan in ainiger andern lantschaft die wir wissen. Als du hernach sehen vñ
 verstan wisse. So ich kurz die obern ding beschriben vñ die ding so vmerck ens
 vnd gedechnis aller würdigest vnd von mir gesehen oder gehort in diser newe
 welt sind. Als hernach gezeigt wirt.

Mit gelucklicher fart am vierzchedenn tag des
 Monats Mayen. Thausendt. fünffhundert. ein jar. Schieden wir von
 Olisippo nach gepot des obgenanten Königreichs mit baryen schryffen zuerfuch
 newelant gegen zuster. Vnd zweenzigst monat on widerlass furten wir
 mittag. Der selben schryffung vnd firt ordnung vnd weylt ist also. Das
 ungenant die Insulen mangre Canarie den sibenueltingen aufser den
 disen werden sie genant die Insulen mangre Canarie den sibenueltingen aufser den
 do seinnd im dritten Clima der wonhaffigen landen. Das grof meer
 gegen der wonhaffigen landen. Das grof meer Oceanum den
 ch das grof meer Oceanum den mittag. Der selben schryffung vnd firt
 Toren lands durch temt. Das grof meer Oceanum den mittag. Der
 meo genant wirt. Das grof meer Oceanum den mittag. Der selben
 mittag. Der selben schryffung vnd firt ordnung vnd weylt ist also.

an Von der linien Equinoctiali gegen m
 vñnd volckern bewont wirt. Da selbs nach
 krafft vnd notdürfftiger dingen zu vnser schry
 vñ zerdanten die segel in würd vñ in vnserm
 meer Oceanum vnd furten gegen dem wider
 wenig gegen der Sunne nidergang wandte wir
 turnus vñ von dem tag als wir ab schieden vom
 zwen monae drey tag schryfften wir et das vñs lan
 Was wir aber in solcher walde des meers gehalten
 verderbung schryff pulchen. Was brelicher vnser
 mit was angsten vnser genade wir genadert vnser
 bedencken die auß vil dingen erfahrung wol wissen. Vñ
 suchet. Vnd mit wissen ob die sein zuerfuch
 ding begriffe solt du wissen das in Gedung tagen vñ
 tat vierundzwanzig tag on widerlass an einander gebau
 nit vñ plagen so gar vnser genade wir genadert vnser
 in der nacht nye gesiden hatten. Dann in dem
 schreck ein vil das wir gar nach alle drey
 solchen angsten daruon vñ nach alle drey
 dem hochsten got vñ nach alle drey
 an vñselamer wirt. Das grof meer Oceanum den
 durch grof meer Oceanum den mittag. Der selben

die vil fide ymbe in ein stündlich gleichende des Triangels Orthogoni/ Der sel
 den komet das palum vnt zu Carbere aber sie den grund von hipotenusis von
 dem vnter zu dem vnter haupt vnt gestreckt wirt/ Als yn dieser figur Beschant
 und das sie genant gefagt von der Cosmographia vnd Beschreibung des erds

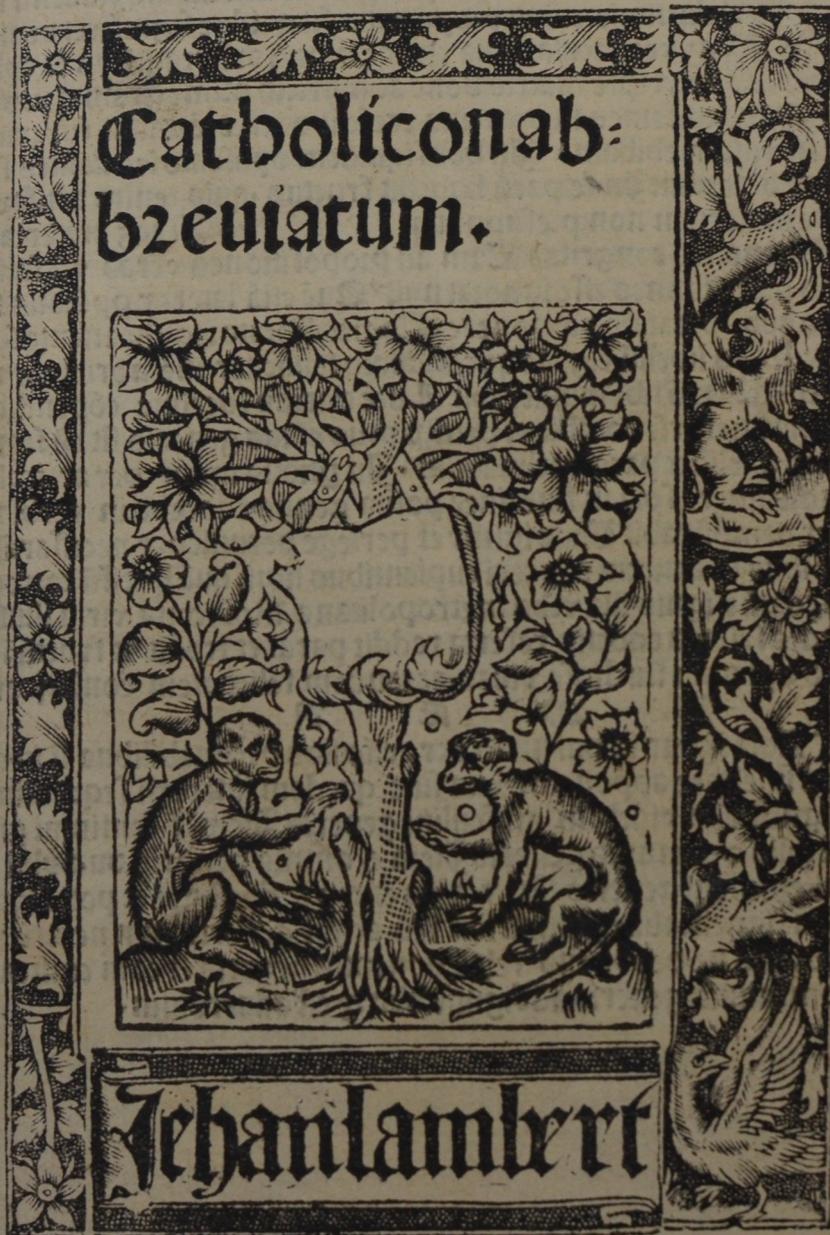

Die waren die mercklichisten stück die ich gesehen hab in dieser meinen letzten
 fahrt. Den ich nen den dritten tag. Dann die andern zwen tag seind geze
 wnen zuo ander schiffung vnd merfart. Die ich auß gepot des durchleuchtig
 gsten künige von hispanie gegen der Sunē nidergang gehro hab/ in den ich
 vnter hat die wunderliche ding die von dem driten aller ding schöpffer
 got vnserm herren geschaffen seind vnd mercklicher ding versamelt vn werden. Das ich die
 gemachte vnt ob mir zu weilen die muss sovil zeit mocht werden. Aber vnt so
 ding alle sündliche vnd wunderliche ding vnt sovil zeit mocht werden. Das ich die
 bing des erdtichs vnt ber grossen welt machen. Dornitt mein gedechtnus
 bey vnserm nochfaren loblich beleib. Vn des almechtigen gotes so groß kostlich
 künstliche werck bekant werde zum theil den vnsfaren vnt bekant. Aber vnt so
 wissen worden. Darumb so sit ich den aller grütigsten got das er mir die tag so
 vil zeleben geb das ich mit seiner genad vn meiner seel heil solichs meins willes
 bey stee schickung vollbringen mög. Die anndern zwen tag behalt ich in mein
 büchern. Vnt so mir das der durchleuchtig künig widergeb. Den driten tag
 will ich besorgen das ich mein land vnd rue streich. Do ich auch mit weisen ge
 lerten leuten red hab vnd von freunde zuuolzungung des dings beholffen vn
 getroft mag werden. Von dir vnder ich mit vergabung das ich dis letzte mein
 Meersart oder pilgerschafft genant mein letster tag dir nitt geschickt hab. Als
 ich dir in meinen brieffen schreib. Du waisst vnt sach. So ich noch mit von dem ge

... künig dz erst beschauē hab mögen haben. Ich gedencf bey mir selbs
 das ich noch mag den vierden tag. Vnd dem sim ich nach. Vnd seind mir itz
 die zweret schiffen mit ir bereitschafft verheissen tagen geschehen. Vnt das
 zweret schiffen merwe lamid vnt Rection gegen mittag auff der seiten. Vnt das
 vnter tag ich bedencf vil zuthun zu gottes lob vnd zu heil vnt nutz disem reich
 vnt zu ere meines alters. Vnd nit anders bin ich warten dan dis künigs ver
 willigung. Got vnt heng das dz best ist was geschehe vnt kumpt dir zu wissen.
 Auf Italischr sprach in latin der hübsch Tolmetsch dise Epistel gezogen
 par vnt das dle lateiner verstanden wie vil grosser wunderlicher dinge
 von tag zu tag finden. Vnt die freuelnutt vertruckt werden denen die den hys
 mel vnt gottes maiestat zuersfaren vnt mer wissen vnt versteen wollen dan
 die vilde gelegenheit des ertrichs vnt der menschen vnt din/gen die darin
 vnt sovil thätig seind. Auf latein ist dis missive in Teütsch gezogen auß dem erem
 itar das von Paris kam yn maien monet nach Christu geburt. Fünffzehen
 hant vnt Fünff jar.

Geduckt yn Lütremberg
 durch Wolffgang
 Hueber.

1506

CATHOLICON abbreviatum. [Paris] :
Jehan Lambert, [1506]. [198] p.
20x14cm.

Caractéristiques de l'impression:
Capitales décorées. Xilogravure avec la marque de l'imprimeur. Imprimé en deux colonnes en caractères gothiques.

tur. etiam pluraliter zizania orum nomen zozobabel. i. iste magister de
pro illa mala herba, et sic est et herbo babilone. In babilone enim ortus
clium. est ubi princeps gentis iudee exiit

Zodiacus ci. le siercle qui fait et acuit vltimam
tourner le firmamēt par ou le solail Zoticus ca cum. id est vitalis. et coz
et les planettes font leurs cours. ript penul.

Zona ne. couroye de ceinture Zozinus na num id est viuax vlt vi
cingulum. vel zonas faciens de couroie ou fai dam.

Zonarius a um ad zonam pertinēs
Zonella le. diminutiuz. petite cein
ture.

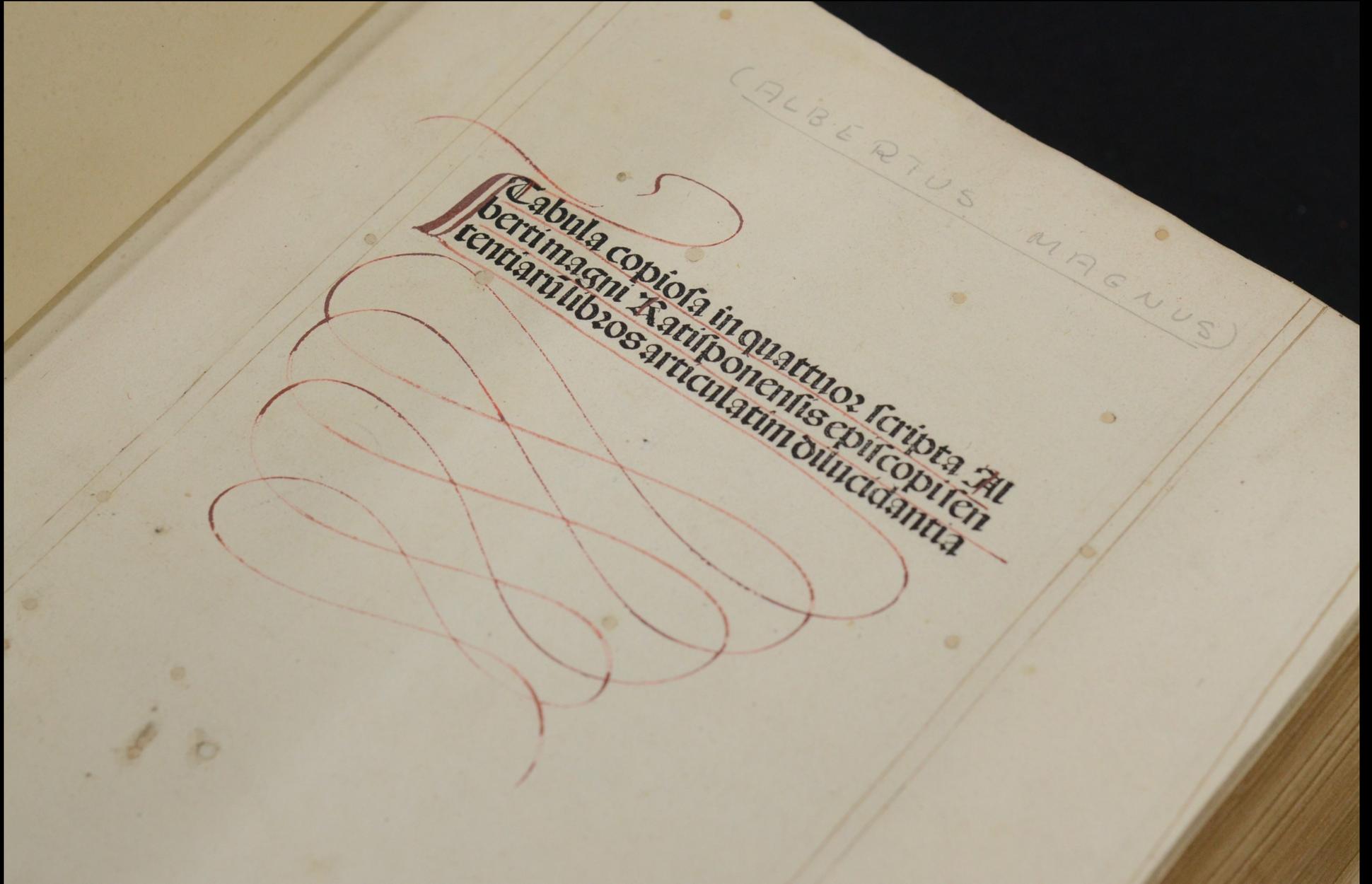
Zonifragium gi i. fractio zone. Et Catholicon abbreviatum expo
comparatur a zona et frango. vel nens vocabula multarum dictionū

fractio. Exaratum per Johannem Lambert
Zonula le dimiutiuum de zona. commozantem in vico sancti iacobi
Zozobabel apud hebreos ex tribus ad inter signium diue virginis ma
integris nominibus dicitur esse cō rle Anno domini millesimo quin
posiūm zo istero magister babel p gentesimo sexto. die decima men
pue babilonem sonat. Et efficitur sis februaru.

1506

Alberto Magno, Santo (1193?-1280)

Tabula copiosa in quattuor scripta Alberti Magni Ratisponensis episcopi sententiaru
libros articulatum dilucidantia. [Basel : Jakob Wolff, 1506]. [922] p. 33x23cm.

Características da impressão:
 Texto impresso em largas margens.
 Obra não paginada. Texto impresso em caracteres góticos e em duas colunas. Capitais decoradas. Uso de indicação de parágrafo. Texto rubricado. Assinatura. Notas em corandel.

Tabula in quattuor scripta Alberti magni

Prologus in tabulam operis

Anerabilis Alber
 ti magni de ordine predicatorum, quod
 dam rationabilis ecclesie epi docto
 ris haur dubium preclarissimi libros
 conspiciens non ea diligenti studē
 tum eorum sacrarum litterarum am

plecti vni ob eorum bonitatem dignum fore: et parum
 ista et causa arbitror: ac ad illa quia questiones abs
 q: articulo: sub diuisione sine etiā numeri tā i que
 stionibus q: argumentis appositio: pur incipientibus de
 seruire possēt: p̄ncip̄ p̄teritū cū nec tabulam habeat
 qua materie recipibiles valeant inueniri placuit mi
 hi fratri predicato: ordinis nūmimo dei adiutorio
 inberens quattuor libros: p̄sententia: scripta p̄fata
 et doctores aliquali distinctione cū tabule annotatione
 ne legentibus reddere clariora: Cū igitur et scripta non
 certo numero questionū articulo: q: quā dmo dū
 beati thome distinguntur: sed in singulis distincō
 nibus expositio rectus ponit circa quē questōes et
 dubia: pur materia et q: mouent cū argumentis et so
 lutionibus eorū den abiq: numeri tamē discretioe ne
 cessariū fuit aliquale inuenire modū discernendi re
 ctum a rectis et questionem a questione et argumēta
 a solutionibus: Unde notandū tibi erit q: vbiq: de
 nouo aliquis rectus fuerit exponēdus vel de nouo
 questio mouenda: ibi ista alphabeti in margine ponit
 tur incipiendo ab a vsq: ad y inclusiue: vbi vero rectus
 vel questio solutio inchoat tibi in margine signū ra
 le scribitur: **S** in margine vero libri de littera gros
 sa ita **Solutio** vbi vero de minuta argumenti aut
 alicuius obiectiois solutionem in libro velim inrel
 ligas ostendere hoc in supposito q: libri signatura et
 distinctionis quora superioris in singulis folijs ha
 beatur: ita et rali alphabetico ordine q: a littera al
 phabeti vsq: ad signū illud videlicet **S** sit q:stiois
 inuēti et argumentorū cōgeres: atq: ad positū signū
 ses **S** p̄ncipalis solutio questiois habeat quā so
 lutionē p̄ncipalē singulorū argumentorū: prius posi
 torū resolutiones sequuntur: quibus nonūq: inter argu
 menta questioe due vel tres habeant q: et reliq: ar
 gumentis s̄m locari ordinem resoluunt: quibus co
 gnitis facile erit reperire qd querit: si tabula ista
 quis non adeo dererimare semp̄ dirigā possis p̄ eā
 ut tibi argumēti quora noiesq: numerus argumēti
 appositus nō est vt dicat argumēti p̄mo argumēti: sed
 neq: in solutioib: argumentorū habes hunc nume
 rum vt dicatur sic ad p̄mū vel scōm vt in libris sancti
 thome inuenies: **S** s̄m scire poteris an illud qd q:
 ritur sit in solutioe p̄ncipali vel in solutioib: sin
 gulo: argumētorū: aut in rōmb: p̄ veritate q: ra
 tiones sūt argumēta quāq: posita imediare post titu
 lum questionis: quāq: vero post argumēta ante solu
 tionē p̄ncipalē: Posui nihilominus quāq: numerum
 in tabula vt dicā ad tertium argumentū vel quintum
 aut ad sextū: aut sic quasi ad penultimū nō q: semp̄
 ista sit quora et dererimaret: s̄ vt aliqualis et come
 turando cinus ab inuestigare id qd querit possit in
 uenire: ut ei lecto: met tunc discernere valebis si mo
 dici itelligis q: sit vniuscuiusq: argumēti solutio: nō
 nūq: etiā dico ad argumēta pluralia: tunc omniū
 argumentorū solutioes inspicias si materiā plene in

relligere cupis: Hoc autē generalit̄ scire volo q: in
 libris si nodū questiois bene soluere vis et intellige
 re determinationē questiois ipsi: tunc ad argumēta
 bene debes inspicere singula argumenta cū suis so
 lutionibus nō em totū habes in p̄ncipali solutioe q:
 quāq: parvissima est et apud sancti thome copius q:
 thome vocat: **S** vero tabula re dicitur nō ad ar
 gumentū alicui solutioe sed ad questioē scōas vel
 vltimā: tunc scire debes q: inter argumēta questio
 culē tres vel plures more sunt ad q: in argumēto
 solutioibus tibi respōderit vt parer inuenit: **S** u
 mam: igitur cō exempli vt si q: scire velit an abstra
 ctum potest esse in diuina secundū rem: tunc queret
 abstractū hanc ses dictioē qua inuēta sciet in quo
 libro sit et an in solutioe et ad argumēta atq: i qua di
 stinctione habeat cū ibi posita sit huiusmodi signatu
 ra: **S** ut argumēti solutio: et ad argumēta qd idem
 est ac si dicat distinctione: recti: sub littera a p̄mū li
 bri et in solutioe p̄ncipali ses ad signū **S**: et in so
 lutione omniū argumentorū: q: solutioē p̄ncipalē
 lem sequuntur et sic de alijs: Cū autem dicitur i ra
 tionibus p̄ veritate inspicias huiusmodi ratios an
 sint ante solutioē imediare vel imediare post titu
 lum questionis: **S** autē appositū fuerit sic ad quar
 tam questionē vel ad vltimā questionē argumēta in
 spicias et ibi inuenies q: sine quoniam: **S** i vero positus
 fuerit sic i p̄ncipali parte prima vel scōas q: et in
 problemū p̄mū libris sententiarū: quia nullum aliud
 problemū signati co q: materia p̄ncipalis in alijs nō
 habetur: **S** ergo p̄ncipales scriptores vt diligenter sine
 in numeri positioe et alijs que dirigū lectionē la
 bor: meus percat et studij legentū impediatur pro
 me vero perit vt dominū iesum veniens tabula hac
 deprecetur vt cum beatis tandē vitam in deo cui
 laus et honor: in secula seculorū: Amen.

Abbatisse et priorisse

Abaues nō habet quos quāq: suspendat
 sacerdores sub ipsi: degenerat quare
 hoc est indultū et an obedientia debet p
 mittere eis vel non dicit: **g. li. 4. per totū.**
Abstrusus q̄re nō dicitur abulus **di. p. 8. li. pmo.**
Abysus vū dicitur et quare materia p̄ma nominat
 abysus terra et aqua **di. xij. d. li. 2. p. totū.**
Abbominatio ad vnoe quō sanari possit et an p
 pter aliquā abominationē talem possit fieri sepa
 ratio inter cōiuges **di. xxxij. d. li. 4. ad argumēta.**
Abozū p̄curātes per sterilitate quālibet peccant et
 quid inuēndū et ad qd amonēdi sint et quādo sint
 irregulares: q̄n nō et qd sit graui: p̄curare abozū
 sum puerperio facto vltimū sterilitate p̄curare **di.**
xxx. d. li. 4. p. totū.
Abozū sit an returget et an dores habebūt vel
 an possint ledi ab alijs **di. lxxij. v. 2. li. 4. p. totū.**
Abzam arcualione accepti in signū ma: q̄ne h̄ dē
 et probationē obediētie: p̄ncipatus autē est in dua
 bus rebus vna autē indifferēt ipe adam: abza
 ham in duab: valde penalibus: nō autem adā cir
 cumfissio dicitur est propter quinq: causas **di. l. b. 2.**
li. 4. per totū.
Abzam an cognouit illos tres qui apparuerunt ei
 esse angelos et quid cognouit ante questionē et
 p̄ cōmētiōem illo: **di. viij. c. li. 2. ad argumēta.**

Distinctione. XLIII

Quid sit esse peccatū in spiritūsanctū;

Quare peccatū in spiritūsanctū dicat̄ ad mortē.

Utrū peccatū in spiritūsanctū sit speciale peccatū se paratū ab omnibus alijs.

Utrū species peccati in spiritūsanctū sit bene assi gnata.

Utrum peccatū in spiritūsanctū debet dici irre millibile.

Quō differunt blasphe mia in spiritūsanctū peccatū in spiritūsanctū z spiritus blasphemie.

Utrum peccatū iudeorū qui crucifixerūt christū fuit peccatū in spiritūsanctū; z utrū peccatū angeli z p mi hominis fuit in spiritūsanctū.

Distinctione. XLIII

Utrū potētia peccādi sit potētia vel impotētia;

Utrum potētia peccādi sit a deo.

Utrū potētia peccādi sit vna vel plures;

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

Utrū n oibus sit obediendū potestati.

Utrū resistendū sit potestati diaboli z an debemus velle tentari.

Utrū semper obediendū sit supiori;

Utrū potestati tyrānoꝝ sit obediēdū.

4
V65

Finis.

Ad lectorem;

Diui Alberti magni quondā dū virit̄ Ratisponē sis episcopi sūmi z incōparabilis theologi natura lisq; phie p̄cipis famosissimi op̄ preclarissimū sup quattuor libros sentētiarū cor̄respondētia cōtinēs scripta eosdē luculēter z resolutissime exponētia ex plicit; que si quis diligentius z morali nō parū edoctus in vtraq; phia z naturali z moralī tangētib; miro modo reso lutus: z finaliter ad totius sacre scripture intelligē tiam non mediocriter euadet ydoneus.

- 1
- 2
- 3

Todas as obras pertencem à
Coleção Eichenberg

Para informações sobre consulta às obras raras
consulte o bibliotecário de referência
ou agende horário
através do telefone (51) 3308 1002
ou e-mail: bccentral@bc.ufrgs.br

Nanoexposição

- 15 Mostra especial cinquentenario (2021)
- 14 Épicos : um desafio à leitura (ago. 2019)
- 13 Botânica brasileira (abr. 2019)
- 12 Tempo livre : lazer, esporte e recreação (dez. 2018)
- 11 Pensando o Brasil (set. 2018)
- 10 Ex-libris heráldicos (abr. 2018)
- 9 Ilustradores brasileiros (nov. 2017)

- 8 Reforma protestante : 1517-2017 (jun. 2017)
- 7 Cervantes : 1616-2016 (dez. 2016)
- 6 Livros proibidos : 50 anos do fim do Index librorum prohibitorum (jul. 2016)
- 5 William Shakespeare : 1616-2016 (mar. 2016)
- 4 O que faz um livro raro, raro? : critérios de identificação (maio 2014)
- 3 Bíblias da Coleção Eichenberg (nov. 2013)
- 2 Este livro é meu! : ex-libris e outras marcas de propriedade (jun. 2013)
- 1 Rara educação : raridades sobre educação e ensino (mar. 2013)

The logo for SBUFRRGS features the letters 'SB' in white on a dark blue square background, followed by 'UFRRGS' in dark blue. The background of the letters 'UFRRGS' is a grid of light blue squares.

SBUFRRGS

Sistema de Bibliotecas
Universidade Federal do Rio Grande do Sul